VII

SPRAWOZDANIE ZJEDNOCZENIA MŁODZIEŻY POLSKIEJ

ZA

ROK

1·9·2·5

*

POZNAŃ

VII.

SPRAWOZDANIE

ZJEDNOCZENIA MŁODZIEŻY POLSKIEJ

ZA ROK

1925

P O Z N A Ń 1 9 2 6

NAKŁADEM ZJEDNOCZENIA MŁODZIEŻY POLSKIEJ
SKŁAD GŁÓWNY I DRUK SP. AKC. „OSTOJA"

Zlot Młodzieży Męskiej w Częstochowie w 1925 r.

I.

Położenie ogólne.

Działalność każdej organizacji społecznej w wielkiej jest zależności od ogólnego położenia kraju, dlatego też, celem zrozumienia działalności Zjednoczenia Młodzieży Polskiej w r. 1925, należy nam sobie uświadomić, jakie było tło ogólne, na którem działalność ta się rozwijała.

Pod względem politycznym nie można roku sprawozdawczego 1925 zaliczyć do lat spokojnych. Tak polityka wewnętrzna kraju, jak i polityka zagraniczna często zajmowała umysły, napełniała je pewnym niepokojem. Problemy polityczne w naszym kraju jeszcze zawsze odgrywają dominującą rolę i zanadto odrywają uwagę od innych, nie mniej ważnych, — jeżeli nie ważniejszych, — problemów.

Sytuacja gospodarcza i finansowa w szczególny sposób dała się wszystkim we znaki. W lipcu i sierpniu nastąpiło załamanie się ustabilizowanej w przeszłym roku waluty. Wprowadziło to wysoki niepokój w życie gospodarcze, które dzisiaj tak wielką rolę odgrywa w każdem państwie. To też organizacja nasza ten kryzys finansowy bardzo silnie odczuła, szczególnie z tego względu, że z kryzysem finansowym złączył się także kryzys gospodarczy w formie bezrobocia, który oczywiście w pierwszym rzędzie dotknął także młodzież pozaszkolną, zarobkującą. Gdy brak zarobków lub gdy się zmniejszają, wtenczas członkowie nie mogą uiszczać swoich świadczeń na rzecz organizacji, nie mogą korzystać z kosztownych nieraz pomocy organizacyjnych jak zjazdy, kursy, książki itd.

Także życie społeczne i obywatelskie w roku sprawozdawczym nie było normalne, co zresztą wynika z braku równowagi ekonomicznej. Walka społeczna, która nieraz w kraju naszym toczy się z wielką zaciekłością, bez wzajemnego zrozu-

mienia się, oczywiście także utrudnia pracę organizacyj społecznych. Brak poczucia obowiązków społecznych, brak odpowiedzialności społecznej, brak zrozumienia praworządności i konstytucyjności, wszystkie te ujemne strony polskiego życia społecznego i obywatelskiego odbijają się w działalności zwłaszcza wielkich organizacyj społecznych.

Jeden jeszcze moment dał się szczególnie we znaki organizacjom, obejmującym swoją działalnością całą Polskę. Są to braki pod względem prawnym. Nie mamy bowiem jeszcze jednolitych praw o stowarzyszeniach i zebraniach. Obejmujące obecnie ustawy zaborców są różne i nieraz bardzo zacofane. Utrudniają przez to zdrową działalność organizacyjną i pracę nad wytworzeniem jednolitych metod społecznego oddziaływania.

II.

Działalność rady naczelnej.

Rada naczelna według art. 6 ustawy Zjednoczenia składa się z reprezentacyj poszczególnych członków Zjednoczenia, czyli z przedstawicieli Związków Młodzieży Polskiej, należących do Zjednoczenia. Nawiasem dodajemy, że *Związki* Młodzieży Polskiej są centralami *Stowarzyszeń* Młodzieży Polskiej na terenie poszczególnych diecezyj.

W roku sprawozdawczym odbył się jeden zjazd rady naczelnej i to w dniach 23 i 24 lipca w Lublinie. Szczegółowy porządek obrad wysłano wszystkim członkom, tj. wszystkim Związkom Młodzieży Polskiej już dnia 25 czerwca.

Zjazd ten załatwił następujące sprawy:

1. Wysłuchał sprawozdania zarządu za rok 1924 i udzielił zarządowi absolutorjum.

2. Omówił i zadecydował program i budżet na rok 1926.

3. Uchwalił regulamin ogólny rady naczelnej i regulamin obrad.

4. Uchwalił składkę zjednoczeniową w wysokości 10.— zł od każdego tysiąca członków, obowiązującą od r. 1926.

5. Uchwalił załatwienie sprawy odznak i mundurków przez wybraną w tym celu osobną komisję.

Pozatem udzielił zjazd Związkowi Młodzieży Polskiej Żeńskiej w Poznaniu tymczasowo pozwolenia na używanie nazwy „Związek Młodych Polek", postanowił urządzić ogólno - polski zlot młodzieży żeńskiej w r. 1927, a taki sam zlot dla młodzieży męskiej w r. 1928.

Wreszcie rada naczelna ukonstytuowała się na nowo, dokonując wyborów zgodnie z uchwalonym co dopiero regulaminem rady naczelnej.

Skład *prezydjum* rady naczelnej z początkiem r. sprawozdawczego był następujący: prezesem był X. Strojnowski, wiceprezesem X. Matusz, sekretarzami X. Gniazdowski i X. Tomala. Zjazd lubelski rady naczelnej na propozycję komisji-matki wybrał jednogłośnie następujące prezydjum: prezes X. kanonik Józef Strojnowski z Płocka, wiceprezes p. prof. Stanisław Gołąb z Lublina, drugi wiceprezes X. Aleksander Rogóż z Tarnowa, pierwszy sekretarz X. Henryk Bagiński z Łomży, drugi sekretarz X. Stanisław Pankiewicz z Krakowa.

Sąd naczelny Zjednoczenia składa się z następujących członków: X. Dr. Franciszek Adach z Lublina, X. Józef Matusz z Przemyśla, X. Ludwik Jarosz z Poznania; zastępcy: X. Marjan Gniazdowski z Warszawy i X. Jan Tomala z Królewskiej Huty.

Do *komisji rewizyjnej* wybrano: dyrektora banku Mieczysława Bogajskiego z Poznania, X. kanonika Józefa Schulza z Poznania; zastępcą: X. Ludwik Jarosz z Poznania.

Do *komisji-matki* wybrano: X. kanonika Strojnowskiego. X. Rogóża i X. Leopolda Biłkę.

W zjeździe było reprezentowanych 14 Związków, mających razem 58 głosów.

Kompetencje powyższych organów rady naczelnej tj. prezydjum, sądu, komisji rewizyjnej i komisji-matki określone są w regulaminie ogólnym rady naczelnej.

Prezydjum odbyło bezpośrednio po wyborze dnia 25 lipca posiedzenie, na którem uregulowano kwestję poborów członków zarządu i ustalono zgodnie z regulaminem ogólnym rady naczelnej klucz do głosowania, przysługujący każdemu członkowi Zjednoczenia tj. każdemu Związkowi Młodzieży Polskiej, należącemu do Zjednoczenia.

Specjalna komisja odznak i mundurków, wybrana przez radę naczelną w Lublinie, miała skład następujący: X. Dr. Adach, przewodniczący, X. Rogóż, p. por. Gilewski, X. Jarosz, p. Żurowska i X. Schulz. Komisja ta odbyła w przerwach między obradami rady naczelnej w Lublinie szereg posiedzeń i przedłożyła odpowiednie propozycje do zatwierdzenia zjazdowi rady naczelnej, który też po obszernej dyskusji sprawę zasadniczo załatwił. Komisja mundurków i odznak poleciła dalsze przeprowadzenie sprawy podkomisji: p. por. Gilewskiemu, p. Żurowskiej, X. Jaroszowi, X. Schulzowi oraz zarządowi Zjednoczenia. Dnia

1 i 2 października odbyło się drugie i ostatnie plenarne posiedzenie komisji, która przedłożone jej przez podkomisję projekt i propozycje zatwierdziła, przekazując wykonanie i dalsze załatwienie sprawy zarządowi Zjednoczenia.

Najważniejszą rzeczą w działalności rady naczelnej jako organu ustawodawczego Zjednoczenia było w r. 1925 wykończenie nowych ustaw. Praca w tym kierunku ciągnie się już od r. 1921, kiedy to uchwalono zasadniczo nowe ustawy, udzielając zarządowi pełnomocnictwa do ostatecznego ich zredagowania z uwzględnieniem mającej się ukazać nowej ustawy państwowej o zrzeszeniach. Ze względu na to, że nowa i jednolita ustawa państwowa się nie ukazała, zjazd rady naczelnej z r. 1924 przynaglał do wykończenia i ogłoszenia nowych ustaw. Po kilkakrotnem zasięgnięciu opinji u wszystkich Związków ustawy zostały wykończone i wydrukowane dnia 1 marca 1925, a zaczęły obowiązywać z dniem 4 marca 1925 r. Nowe ustawy zasadniczo nie różnią się od poprzednich, ogłoszonych dnia 20 maja 1919 r., jednakże pod wielu względami są obszerniejsze i dokładniejsze. Nowe ustawy, jak i poprzednie, regulują zasadniczo działalność Zjednoczenia, Związków i Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej.

III.

Działalność zarządu.

Skład zarządu i podział pracy. Członkami zarządu, wybranymi przez zjazd rady naczelnej, są: X. Walerjan Adamski, X. Leopold Biłko, zastępca X. Ludwik Jarosz.

Członkowie zarządu podzielili się pracą zarządu w następujący sposób: *X. Adamski* załatwia sprawy naukowe, sprawy kursów, sprawy prawnicze (regulaminowe), sprawozdawcze i finansowe Zjednoczenia. Pozatem jest prezesem rady nadzorczej S. A. „Ostoja". *X. Biłko* objął ogólne kierownictwo Zjednoczenia, sprawy organizacyjne, wydawnicze, jest członkiem zarządu S. A. „Ostoja", redaktorem „Kierownika Stowarzyszeń Młodzieży", i „Przyjaciela Młodzieży".

Współpracownicy zarządu byli częściowo stali, częściowo przygodni. *Stałymi współpracownikami* w r. sprawozdawczym byli: p. Felicja Żurowska, kierowniczka działu wydawniczego i sekretarka Zjednoczenia, p. Czesława Wolniewiczówna, redaktorka „Młodej Polki", X. Henryk Szuman z Nawry, redaktor „Małego Światka", p. por. Felicjan Gilewski, kierownik Wydziału Wychowania Fizycznego i Przysposobeinia Wojskowego (pracował od 1 lutego w urzędzie pobocznym, od 1 lipca w urzędzie głównym). Technicznym pracownikiem Zjednoczenia był p. Franciszek Heller od 19 stycznia roku sprawozdawczego.

Dorywczą pomocą w pracach biurowych służyła p. Helena Lierschówna oraz pracownicy S. A. „Ostoi". Rewizorem ksiąg był p. Ludwik Richter.

Delegatami Zjednoczenia (i referentami), przedewszystkiem na związkowe zjazdy delegowanych i inne byli: X. Adamski 6 razy, X. Biłko 17 razy, X. Jarosz 2 razy, X. Schulz 1 raz, p. Wolniewiczówna 8 razy, p. Żurowska 2 razy, X. Rogóż 1 raz, p. Gołąb 1 raz, p. Gilewski 2 razy.

Pozatem zarząd Zjednoczenia w miarę potrzeby korzystał z rad różnych fachowców-społeczników, urządzając z nimi konferencje w poszczególnych sprawach. Za te życzliwe rady składa na tem miejscu szczere podziękowanie.

A. DZIAŁALNOŚĆ WEWNĘTRZNA ZJEDNOCZENIA.

a) *Działalność biurowa.*

1. *Statystyka korespondencyj* wykazuje następujące cyfry: w rubryce wpływów 1132, a w rubryce listów wysłanych 978, nie licząc w to listów wysłanych masowo. Należy uwzględnić, że obszerna korespondencja „Ostoi" 10610 numerów w wielkiej mierze także zajmowała się sprawami Zjednoczenia, zwłaszcza wydawniczemi. Udzielano także informacyj ustnych, których nie zliczono. Z sekretarjatami jeneralnemi zarząd Zjednoczenia komunikował się czy to na zjazdach, czy to podczas wizytacyj, tak że odwiedziny sekretarzy jeneralnych w biurze były raczej okazyjne. Każdą sprawę starano się załatwić, a przynajmniej przygotować drogą pisemną, ze względu na oszczędność czasu i pieniędzy, a z drugiej strony ze względu na gruntowne przemyślenie spraw pisemnie załatwionych.

Biuro Zjednoczenia zajmowało się wiele sprawami natury prawniczej. Do Związków wysłano w r. sprawozdawczym 15 okólników, pisanych maszyną.

2. *Przygotowano regulaminy* na obrady rady naczelnej, zgłaszającym się o nie Związkom, udzielano licznych informacyj prawniczych, czuwano nad wykonaniem ustaw i regulaminów, co było szczególnie wskazane ze względu na to, że w roku sprawozdawczym zaczęły obowiązywać nowe ustawy.

Oprócz tego wydano w „Kierowniku Stowarzyszeń Młodzieży" nr. 3 (z marca 1925), tymczasowy regulamin odznaki Stowarzyszeń Mł. P. Zadecydowano również zasadniczo kwestję co do zmiany granic terorytorjum Związków w łączności z zmianą granic diecezyj, wprowadzoną przez konkordat.

W sprawie ustaw Zjednoczenia i Związków odbyto dwie konferencje i starano się oddziaływać tak na Ministerstwo jak i na członków Sejmu, ażeby jak najśpieszniej wydano jednolitą ustawę państwową o zrzeszeniach; Zjednoczenie udzielało swej współpracy w pracach przygotowawczych.

3. *Sprawy wydawnicze* załatwiało Zjednoczenie w ścisłem porozumieniu z S. A. „Ostoją". Tylko niektóre druki i formularze dotyczące Związków wydano bez porozumienia się z „Ostoją". Wszystkie inne druki, formularze i wydawnictwa wydało Zjednoczenie, odstępując cały nakład na podstawie umowy S. A. „Ostoi" na skład główny. Jako druk własny wydało Zjednoczenie w roku sprawozdawczym wielkie formularze statystyczne Związków, które ułatwiły i ujednoliciły sprawozdania i statystykę Stowarzyszeń każdego poszczególnego Związku. Formularze te noszą nazwę „Statystyka Związku Młodzieży Polskiej w . . . . za rok sprawozdawczy . . . . . ." Wydawnictwa wydane w ścisłem porozumieniu z S. A. „Ostoją" podano w sprawozdaniu S. A. „Ostoi", umieszczonem poniżej.

Oprócz wydawnictw książkowych wydawało Zjednoczenie następujące cztery czasopisma: „Przyjaciel Młodzieży", przeciętnie 15 028 abonentów, „Kierownik Stowarzyszeń Młodzieży", przeciętnie 1860 abonentów, „Młoda Polka", przeciętnie 12 819 abonentów, „Mały Światek", przeciętnie 7331 abonentów. W wydawnictwie Małego Światka zaszła w r. sprawozdawczym zmiana co do kierunku i rozmiarów. Mianowicie wychodzi obecnie „Mały Światek" dla dzieci szkolnych, aby przygotować kadry dla Stowarzyszeń, redakcję pisma objął X. Henryk Szuman.

Oprócz tego Zjednoczenie ogłaszało swoje artykuły w „Przewodniku Społecznym", Poznań, Podgórna 12 b., które to pismo jest w $^1/_3$ własnością Zjednoczenia.

Pozatem przypominamy, że prawie wszystkie Związki wydawały także swoje okólniki wzgl. *biuletyny* drukowane pod rozmaitemi tytułami, a czasem także i mniejsze wydawnictwa o charakterze lokalnym. Celem ulepszenia biuletynów opracował zarząd Zjednoczenia, po omówieniu spraw na zjeździe sekretarzy jeneralnych w Lublinie, osobny referat, rozesłany do wszystkich Związków.

4. *Sprawozdawcza działalność* Zjednoczenia w r. 1925 uległa również ulepszeniu. W okólnikach rozsyłanych do Związków ogłaszano „Kronikę" z działalności Zjednoczenia. Ułatwiono także Związkom pracę statystyczną, wydając arkusze statystyczne. Dawniej już zaprowadzone formularze statystyczne dla Stowarzyszeń wydano na nowo z pewnemi ulepszeniami i uproszczeniami. Naj-

ważniejsze cyfry i dane z życia Zjednoczenia podawano w czasopismach Zjednoczenia, a także w pisanych osobnych referatach.

5. *Bibljoteka Zjednoczenia* otrzymywała dzięki przynależności Zjednoczenia do Międzynarodowej Organizacji Młodzieży wymienne egz. czasopism prawie że z całego świata. Nabyto do bibljoteki w r. sprawozdawczym książki: Szkolnictwo w Małopolsce, Rocznik 1924 i 1925 „Polskiej Oświaty Pozaszkolnej", Internationales Handbuch, Rocznik „Przeglądu Powszechnego", Rocznik „La Vie au Patronage", Rocznik Pedagogiczny 1925, Rocznik 1925 „Oświaty Polskiej", Dzieła wszystkie: Mickiewicza, Krasińskiego, Słowackiego, Żuławskiego, Pola, Podręcznik Encyklopedyczny, Rocznik „Przewodnika Społecznego".

b) *Działalność pozabiurowa.*

Pozabiurowa praca Zjednoczenia dotyczyła albo samego Zjednoczenia jako takiego, albo była pomocą, udzielaną członkom Zjednoczenia tj. Związkom. Obie te kategorje pracy tutaj pokrótce opiszemy:

1. *Zjazd sekretarzy jeneralnych,* t. zn. głównych kierowników Związków i głównych ich reprezentantów odbył się w dniach 21 i 22 lipca w Lublinie, bezpośrednio przed zjazdem rady naczelnej. W zjeździe tym uczestniczyło oprócz członków zarządu Zjednoczenie i jego współpracowników 13 sekretarzy jeneralnych, pozatem jeden sekretarz okręgowy i kilka osób zaproszonych. Zaproszono na zjazd ze względów zasadniczych tylko współpracowników pracujących w organizacji w głównym urzędzie. Zjazd zaszczycił swą obecnością J. E. X. Biskup lubelski Fulman. Obrady zagaił X. dyr. Adamski, przewodniczył X. Rogóż, sekretarzował X. Tomala. Obrady toczyły się nad wygłoszonemi referatami, po ukończeniu dyskusji przyjmowano odpowiednie rezolucje. W ten sposób omówiono następujące zagadnienia.

1. Doświadczenia poczynione po rozdziale Stowarzyszeń mieszanych (X. Strojnowski),

2. Potrzeba, stanowisko i sposób ujęcia koła senjorów (X. Adamski),

3. Konieczność należytego uwzględnienia w naszej pracy czynnika organizacyjnego (X. Biłko),

4. Stowarzyszenia i Związki a inteligencja świecka (X. Koziński),

5. Jak organizować pracę w okręgach (X. Jarosz),

6. Najważniejsze obecnie postulaty strony finansowej Związków, a w szczególności sekretarjatów jeneralnych (X. Adamski),

7. Stosunek wydawnictw Zjednoczenia do wydawnictw związkowych (X. Biłko),

8. Planowa organizacja wychowania fizycznego w Stowarzyszeniach, Związkach i w Zjednoczeniu (p. por. Gilewski),

9. Metodyka kursów organizacyjnych (X. Schulz).

Zjazdy sekretarzy jen. chociaż mają tylko charakter doradczy, dlatego posiadają doniosłe znaczenie, że uczestniczą w nich jedynie fachowcy.

2. *Zloty.* W dniu 31 maja i 1 czerwca r. sprawozdawczego odbył się w Częstochowie wielki ogólno-polski zlot młodzieży męskiej, członków Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej, zorganizowany przez Zjednoczenie. Zlot ten został przygotowany przez X. dyr. Biłkę, jako głównego kierownika zlotu, oraz przez komitet honorowy i wykonawczy w Częstochowie.

Na zlocie wygłoszono następujące referaty: Wielka idea — wielki cel (p. prof. Gołąb), Nasz stosunek do religji (p. radca Grządziel), Wychowanie fizyczne w Stowarzyszeniach Młodzieży (p. por. Gilewski), Stowarzyszenia wobec państwa i społeczeństwa (p. prof. Sołtyk). Referaty oraz przebieg zlotu został wydrukowany w osobnej książce pamiątkowej p. t. Wielka idea — wielki cel. W zlocie uczestniczyło 1567 druhów.

3. *Kursy.* Od dłuższego czasu czyniło Zjednoczenie usilne starania, aby urządzić nowy kurs dla pracowników związkowych. Ostatni kurs tego rodzaju odbył się w r. 1923. Kurs dla pracowników związkowych okazał się potrzebniejszym, gdyż dużo nowych sił wstąpiło do stałej pracy w Związkach. Wreszcie zaproszenia na kurs taki wysłano dnia 11 grudnia, jednakże kurs sam miał się odbyć dopiero z początkiem następnego roku sprawozdawczego. W r. sprawozdawczym we wrześniu odbyła w Zjednoczeniu 2-tygodniową praktykę biurową p. Plakwiczówna ze Związku płockiego.

4. *Wizytacje* związkowych zjazdów delegowanych przez przedstawicieli Zjednoczenia były w r. sprawozdawczym bardzo liczne, blisko dwa razy liczniejsze, aniżeli w latach ubiegłych. Stało się to dlatego, że obecnie już prawie wszystkie Związki odbyły, zgodnie z nowemi ustawami, oddzielne zjazdy delegowanych

dla młodzieży męskiej i żeńskiej. Ogółem zjazdów delegowanych dla młodzieży męskiej urządzono 9, dla młodzieży żeńskiej 7, wspólne obrady odbyły się w 4 Związkach. Delegaci Zjednoczenia ogółem uczestniczyli w 20 zjazdach delegowanych.

Wizytacje *biur związkowych* odbywały się przy okazji zjazdów delegowanych. Na częstsze, chociaż pożądane, wizytacje biur nie starczyło funduszy i pracowników Zjednoczenia.

Wizytacje *rad Związkowych* w r. sprawozdawczym nie odbyły się wogóle. Skutkiem wprowadzenia nowych ustaw rady związkowe zostały przeważnie wybrane dopiero na zjazdach delegowanych w ciągu roku sprawozdawczego. Zresztą działalność rad związkowych na razie za mało jeszcze się uwydatnia, a siły i fundusze Zjednoczenia są także jeszcze na razie za szczupłe, aby zajmować się ściśle działalnością rad związkowych.

5. *Pomoce* udzielone pozatem Związkom, przez wyjazdy przedstawicieli Zjednoczenia, odnosiły się przeważnie do zjazdów patronów, kursów dla zarządów i do zlotów. Delegaci Zjednoczenia pomagali jako doradcy i referenci przy 6 zjazdach patronów, przy 4 kursach zarządowych i Wychowania Fizycznego, przy 2 zlotach związkowych. W urządzeniach innych tj. niezwiązkowych delegaci Zjednoczenia pomagali tylko okazyjnie i prywatnie, ponieważ działalność ta podlega już wyłącznie kompetencji Związków. Delegaci Zjednoczenia korzystali jednakże przy swoich wyjazdach z każdej sposobności, ażeby się zaznajomić także z pracą w okręgach i Stowarzyszeniach.

B. DZIAŁALNOŚĆ ZEWNĘTRZNA ZJEDNOCZENIA.

Działalność zewnętrzna dla wielkiej organizacji jest niemałego znaczenia. To też Zjednoczenie stara się o to, aby tę działalność coraz lepiej rozwinąć. Działalność zewnętrzna obejmuje z jednej strony starania o pozyskanie członków, sympatyków, a z drugiej strony stosunki Zjednoczenia do różnych innych władz i organizacyj.

a) *Pozyskiwanie członków i sympatyków.*

1. Przygotowanie i tworzenie *nowych Związków.* Dotychczas do Zjednoczenia należy 17 członków, tj. Związków. Zaczątki Związków z początkiem r. sprawozdawczego istniały w Łodzi i w Wilnie. Wileński Związek dnia 1 listopada otrzymał osobnego

sekretarza jeneralnego w głównym urzędzie, w osobie X. Franciszka Kafarskiego. Związek w Łodzi miał z początkiem r. sprawozdawczego jako sekretarza jeneralnego X. Czesława Stańczaka w Rogowie pod Łodzią, który jednakowoż tylko pobocznie mógł się zajmować sprawami Związku. Dnia 9. 3. objął po nim kierownictwo sekretarjatu jeneralnego X. Stanisław Nowicki, prefekt, także tylko w urzędzie pobocznym. Zjednoczenie czyniło starania, ażeby w tych miejscowościach jak najwcześniej utworzyć formalne Związki. Pomagano także powstającemu w *Tarnowie* (Małop.) Związkowi żeńskiemu, który jednakże jeszcze formalnie się nie zawiązał. Czyniono także starania celem utworzenia sekretarjatów jeneralnych w Częstochowie, Łucku i Pińsku.

2. *Propaganda ogólna.* Sprawa propagandy natrafia w organizacjach intensywnie pracujących na dość wielkie trudności. W początkowym okresie działania zbytnia propaganda może nawet zaszkodzić, mianowicie, gdy praca wewnątrz organizacji nie jest jeszcze ugruntowana. Toteż dotychczas Zjednoczenie poświęcało więcej uwagi pracy wewnętrznej, a mniej propagandzie. W 7 roku istnienia Zjednoczenia tak zarząd, jak również i zjazd sekretarzy jeneralnych uważał, że obecnie można już zerwać z dotychczasową rezerwą i rozpocząć nieco żywszą propagandę. Tak też uczyniono. Do propagandy służyły Zjednoczeniu jak dotąd tak i nadal własne czasopisma, które w interesie reklamy i zwiększenia liczby abonentów wraz z innemi wydawnictwami często rozsyłano wspólnie z S. A. „Ostoją". Do „Rocznika Pedagogicznego" wysłano na życzenie redakcji osobny referat. Dniem propagandy była dla Zjednoczenia i Związków uroczystość św. Stanisława Kostki, którą obchodziła młodzież męska w całej Polsce już od szeregu lat, a szczególnie młodzież zorganizowana w Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej. W r. sprawozdawczym odbyła się po raz pierwszy z okazji tego święta większa kampanja prasowa, którą przygotowano już kilka miesięcy przedtem. Zjednoczenie postarało się o cały szereg artykułów, dotyczących młodzieży, a Związki nawiązały kontakt z poszczególnemi redakcjami prasy codziennej. Cały szereg gazet codziennych zgodził się na umieszczenie odpowiednich artykułów na swych łamach. Szczególnie dobrze udała się kampanja ta w prasie poznańskiej i krakowskiej.

Pozatem związkowe zjazdy delegowanych omawiane były obszernie w prasie codziennej.

b) *Stosunek do władz i organizacyj.*

Zjednoczenie jako ogólno-krajowa organizacja utrzymuje stosunki z naczelnemi władzami państwowemi, z władzami kościelnymi, z rozmaitemi organizacjami ogólno-krajowemi, wreszcie także z organizacją międzynarodową i organizacjami młodzieży polskiej zagranicą.

1. *Stosunki kościelne.* Zjednoczenie jest w ścisłym kontakcie z Episkopatem Polskim, a mianowicie z jego delegatem, należącym także do rady naczelnej. Delegatem tym był od r. 1919 J. E. X. Kardynał Prymas Dr. Edmund Dalbor. To też Zjednoczenie często się z nim porozumiewało, referując mu o działalności, wysyłając pod jego adresem okólniki Zjednoczenia. J. E. X. Kardynał Prymas Dalbor zawsze sprawami Zjednoczenia i młodzieży bardzo się interesował, popierał Zjednoczenie także i finansowo, płacąc dwom jego dyrektorom pensje.

Także z innymi księżmi biskupami Zjednoczenie utrzymywało kontakt, nietylko za pośrednictwem poszczególnych Związków, ale także bezpośrednio, informując ich o działalności Zjednoczenia ustnie oraz przez przesyłanie im wszystkich wydawnictw Zjednoczenia.

2. *Władze państwowe.* Zjednoczenie utrzymywało żywy kontakt z centralnemi władzami państwowemi.

Najwięcej komunikowało się Zjednoczenie z *Ministerstwem Spraw Wojskowych* ze względu na wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe. W tym celu szczególnie z Wydziałem P. W. często się porozumiewano. Ministerstwo przeglądało i oceniało wydawnictwa z dziedziny wychowania fizycznego, służyło radą i pomocą Zjednoczeniu, udzieliło w ciągu roku sprawozdawczego ogółem 12.000,— zł subwencji, przeznaczonej przedewszystkiem na cele wydawnicze Zjednoczenia z tej dziedziny. Ażeby Zjednoczeniu ułatwić kierowanie sprawami wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego Ministerstwo udzieliło rocznego bezpłatnego urlopu p. por. Gilewskiemu, instruktorowi Centralnej Wojskowej Szkoły Gimnastyki i Sportów w Poznaniu. Zjednoczenie ustnie i pisemnie dokładnie informowało Ministerstwo Spr. Wojskowych o swej działalności, swoich zamiarach i planach w sprawie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego. Ustnych konferencji z przedstawicielami Ministerstwa odbyto 3.

Zjednoczenie porozumiewało się także z *Ministerstwem Spraw Wewnętrznych* i to ze względu na dość liczne trudności, powstające wskutek braku jednolitej i nowoczesnej polskiej ustawy o zrzeszeniach. W tym celu porozumiewano się przedewszystkiem z Wydziałem Bezpieczeństwa Publicznego, któremu podlegają sprawy zrzeszeń. Ministerstwo chętnie Zjednoczeniu dopomagało w usuwaniu powstałych trudności. Prócz tego staraliśmy się projekt nowej ustawy o zrzeszeniach omówić z punktu widzenia naszej organizacji młodzieży i przyśpieszyć jej uchwalenie. Niestety trudności natury politycznej sprawiły, że ustawa ta dotychczas nie została uchwaloną.

W mniejszym zakresie korespondowaliśmy z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i z Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

3. *Organizacje ogólno-krajowe.* Zjednoczenie utrzymywało kontakt z organizacjami ogólno-krajowemi, które albo na całe państwo są rozszerzone, albo na kilka przynajmniej województw. Zjednoczenie ściśle jest złączone z Centralnem Towarzystwem Rolniczem w Warszawie na podstawie umowy z r. 1921. Delegatem C. T. R. do rady naczelnej Zjednoczenia jest nadal p. dyr. Bohdan Wieliczko.

Zjednoczenie porozumiewało się z organizacjami oświatowemi, a więc: z Polską Macierzą Szkolną w Warszawie, z Towarzystwem Szkoły Ludowej w Krakowie, z Towarzystwem Czytelni Ludowych w Poznaniu, z Naczelnictwem Związku Harcerstwa Polskiego w Warszawie oraz z komitetem Stow. Przysposobienia Wojskowego w Warszawie.

Przez swego delegata X. W. Adamskiego uczestniczyło Zjednoczenie w pracach komitetu organizacyjnego *Szkoły Społecznej* w Poznaniu. Uruchomienie Szkoły Społecznej jest dla naszej organizacji kwestją nadzwyczaj ważną.

W pracach organizacyjnych wystawy „Wieś Polska", która się odbyła w dniach od 18 czerwca do 5 lipca 1925 r. w Liskowie wzięło Zjednoczenie udział przez swoją delegatkę p. Żurowską.

Dalej uczestniczyło Zjednoczenie w wystawie „Młodej Prasy" w Kaliszu, wystawiając swe wydawnictwa i czasopisma.

O ile chodzi o porozumiewanie się z poszczególnemi władzami wojewódzkiemi, to sprawę tę załatwiały odnośne Związki samodzielnie.

4. *Organizacje międzynarodowe*. W r. sprawozdawczym Zjednoczenie należało nadal do międzynarodowej organizacji młodzieży katolickiej z siedzibą w Rzymie. Nazwa tej organizacji jest następująca: „Segretariato Internazionale della Gioventú Cattolica", Roma, via della Scrofa 70. Po raz pierwszy też uczestniczył delegat Zjednoczenia X. Walerjan Adamski w IV. kongresie tej organizacji w dniach od 16—19 września 1925 r. w Rzymie. Kongres ten zmienił nazwę organizacji międzynarodowej młodzieży na „Opera dei congressi internazionali della gioventú cattolica", Roma (11), Piazza S. Agostino N. 20 — A. W łączności z pobytem na Kongresie odbył zarazem delegat Zjednoczenia studja społeczne, manowicie w organizacjach młodzieży męskiej i żeńskiej we Włoszech. Tak więc uczestniczył X. Adamski w „Tygodniu Społecznym" w Neapolu, zwiedził organizacje młodzieży żeńskiej i inne instytucje w Rzymie i Medjolanie oraz zakłady Salezjańskie w Turynie. W drodze powrotnej zaznajomił się X. Adamski z działalnością organizacyj społecznych, a w szczególności organizacyj młodzieży męskiej i żeńskiej we Wiedniu. Delegacja nasza na Kongres w Rzymie niestety ze względów finansowych nie była liczną. Oprócz X. Adamskiego było tylko kilku przygodnych delegatów. W czasie kongresu delegaci nasi uczestniczyli w wielkiej międzynarodowej pielgrzymce jubileuszowej, przyjęci byli przez Ojca św. i zaznajomili się osobiście z delegatami organizacyj młodzieży innych krajów. Szczególnie X. Adamski miał sposobność, zaprzyjaźnić się z organizacjami młodzieży we Włoszech, które nadzwyczaj chętnie i szczerze służyły wszelkiemi wyjaśnieniami. Organizacjom tym należy się z tego powodu szczere podziękowanie.

W zainicjowanej przez międzynarodową organizację młodzieży ankiecie o stosunku młodzieży i jej organizacyj do polityki, Zjednoczenie również brało udział. (Por. Kierownik St. Mł. 1925 str. 10 i 157.) Komunikowanie się z organizacją międzynarodową było w r. sprawozdawczym ze względu na kongres bardzo żywe. Zaś podróż X. Adamskiego pod względem naukowym wiele kwestyj wyjaśniła i wykazała, że organizacja nasza jest na właściwej drodze działalności.

Pozatem korespondowało Zjednoczenie z innemi organizacjami młodzieży zagranicą, jak np.: z centralną organizacją młodzieży katolickiej w Niemczech, z siedzibą w Düsseldorfie, z organizacją młodzieży francuskiej, belgijskiej itd.

5. *Młodzież polska zagranicą.* Łączność utrzymywało także Zjednoczenie z organizacjami młodzieży polskiej na Śląsku Opolskim, na Warmji i Mazurach, na Śląsku Cieszyńskim po stronie czeskiej. Jednakże komunikacja ta natrafia na trudności.

Organizacja na Warmji nosi nazwę: „Związek Towarzystw Młodzieży w Prusach Wschodnich", z siedzibą w Olsztynie. Wydaje miesięcznik pod tytułem „Życie Młodzieży". Kierunek ideowy tej organizacji jest zupełnie podobny do naszego.

Organizacja młodzieży na Śląsku niemieckim nosi nazwę: Związek Stowarzyszeń Młodzieży Polsko-Katolickiej", ma siedzibę w Opolu, wydaje miesięcznik p. t. „Zdrój". Także i ta organizacja jest do naszej ideowo zbliżona.

Wreszcie na Śląsku Cieszyńskim po stronie czeskiej istnieje organizacja młodzieży pod nazwą „Związek Młodzieży Katolickiej" z siedzibą w Ropicy, czasopisma na razie nie wydaje.

Stowarzyszenia młodzieży podobne do naszego typu istnieją jeszcze w Westfalji i Nadrenii.

Organizacje młodzieży polskiej powstają także w nowem centrum emigracji we Francji, chociaż emigracja ta nie ma jeszcze ustalonych warunków istnienia.

Zjednoczenie utrzymuje także kontakt z poszczególnemi organizacjami młodzieży polskiej w Ameryce.

IV.
Działalność programowa.

Organizacja Zjednoczenia Młodzieży Polskiej jest zbudowana na zasadach systemu federacyjnego. Ośrodkami całej pracy organizacyjnej, które bezpośrednio oddziałują na młodzież, są Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Związki i Zjednoczenie Młodzieży Polskiej pracą bezpośrednią wśród młodzieży w zasadzie się nie zajmują. Związki bezpośrednio oddziałują na Stowarzyszenia, a Zjednoczenie oddziałuje bezpośrednio w pierwszym rzędzie na Związki, a tylko częściowo na Stowarzyszenia. W ten sposób oddziaływanie Związków i Zjednoczenia Młodzieży Polskiej na młodzież samą jest pośrednie. Ta działalność pośrednia znowu jest zróżniczkowana. Związki udzielają Stowarzyszeniom pomocy więcej praktycznej (zjazdy, kursy, wizytacje, biuro porad ustnych i pisemnych, składnica pomocy organizacyjnych itd.),działalność Zjednoczenia możnaby nazwać teoretyczną, objawia się przedewszystkiem w nadawaniu kierunku ideowego i organizacyjnego oraz w stwarzaniu literatury, potrzebnej Związkom i Stowarzyszeniom.

Program pracy Zjednoczenia jest wyraźnie określony w artykule 2 ustawy Zjednoczenia. To też działalność Zjednoczenia zmierza przedewszystkiem do tego, aby członkowie jego, t. j. Związki Młodzieży Polskiej, miały jak najkorzystniejsze warunki, środki i metody działania. Wielką uwagę poświęcono sprawie ujednolicenia pracy Związków, a tem samem także pracy Stowarzyszeń związkowych. Zgodnie ze swoim programem zajmowało się Zjednoczenie tylko takiemi sprawami, które równorzędnie i sprawiedliwie dotyczyły wszystkich Związków, bez uprzywilejowania któregokolwiek z nich. Jako najważniejszą instytucję, która ułatwiała Zjednoczeniu pracę dla Związków, wymienić należy Sp. Akc. „Ostoję", która pracując ściśle według zasad kupieckich, specjalizuje się w wydawnictwach dla młodzieży.

Zjednoczenie zajmuje się (zgodnie z ustawami) częściowo także bezpośredniem oddziaływaniem na poszczególne Stowarzyszenia za pomocą zlotów, kursów i czasopism. Ogólnopolski zlot młodzieży męskiej urządzono w roku sprawozdawczym w Częstochowie, jak już o tem wspomnieliśmy. Czasopisma zamawiają Stowarzyszenia bezpośrednio w Sp. Akc. „Ostoja", — inne, nieperjodyczne wydawnictwa Zjednoczenia dochodzą do Stowarzyszeń zasadniczo tylko za pośrednictwem Związków.

Jak już wspomniano, działalność tak Zjednoczenia jak i Związków zmierza ku temu, aby Stowarzyszeniom ułatwić spełnienie ich celów i zadań, wyrażonych w art. 2 i 3 ustawy Stowarzyszeń. Zjednoczenie działało w kierunku spełnienia tych zadań za pomocą czasopism, wydawnictw, zjazdów, zlotów, nadto w okólnikach wysyłanych do Związków dawało inicjatywę i przypominało poszczególne obowiązki pracy nad spełnieniem zadań organizacyjnych.

Wynika stąd, że praca Zjednoczenia jest bardzo odpowiedzialna, wymaga gruntownego przemyślenia i dokładnego opracowania tem więcej, że musi się liczyć z różnorodnemi warunkami lokalnemi, jakie dziś w Polsce panują.

Z powyższych uwag wynika dalej, że chcąc omówić całokształt pracy organizacyjnej Zjednoczenia, należałoby w wielkiej mierze uwzględnić pracę Związków i Stowarzyszeń. Związki i Stowarzyszenia, dzięki systemowi federacyjnemu, mają wielką swobodę działania i w rozmaity sposób, wykorzystując jak najlepiej stosunki i warunki lokalne, zużytkowały pomoc i wskazówki Zjednoczenia.

W sprawozdaniu niniejszem ograniczamy się tylko do przedstawienia bezpośredniej działalności Zjednoczenia. Przegląd pracy Związków został umożliwiony przez to, że prawie wszystkie Związki wydały drukiem swoje sprawozdania roczne albo w okólnikach związkowych, albo w osobnych broszurkach. Trudniej natomiast ocenić pracę Stowarzyszeń, gdyż te tylko wyjątkowo wydają drukowane sprawozdania ze swej działalności, najważniejsze wiadomości z tej dziedziny podają zazwyczaj także sprawozdania związkowe.

Omówimy obecnie poszczególne zadania Stowarzyszeń według art. 3 ustawy Stowarzyszeń, nadmieniając, co w roku spra-

wozdawczym Zjednoczenie zdziałało w dziedzinach poszczególnych zadań:

1. *Wykształcenie i wychowanie religijne i moralne.* Okólniki Zjednoczenia wysyłane do Związków nieraz zwracały na sprawę tę uwagę, podając także praktyczne wskazówki. Czasopisma Zjednoczenia czy to dla zarządów, czy dla członków, czy dla dzieci w każdym numerze sprawy religijne i moralne uwzględniały należycie. Z ważniejszych artykułów na ten temat wymieniamy tylko najważniejsze:

Kierownik Stow. Młodzieży: Przed zlotem w Częstochowie, Święto M. B. Zielnej w Stowarzyszeniach żeńskich, Stowarzyszenie a życie religijne (3), Czy zamało ducha religijnego? Walka z demoralizacją, Cześć Najśw. Panny w poezji, Dlaczego Bóg i Ojczyzna? Polska przedmurzem chrześcijaństwa, Wielki misjonarz, Czy miłość ojczyzny jest czemś religijnem? Na Anioł Pański, Zgon i Wniebowzięcie Marji Panny, Przędza Matki Boskiej, Na Zielną itd.

Przyjaciel Młodzieży: Rok święty, Do walki z pijaństwem, Bądźmy ludźmi charakteru, Ku rozwadze, Dzień stowarzyszonej młodzieży, Nasze myśli przewodnie, Szczęście człowieka, Pokój ludziom dobrej woli, Stolica Królowej Korony Polskiej, Międzynarodowy kongres, Sumienie, O święty Stanisławie, Do świętych Patronów, O święta nocy itd.

„Młoda Polka“: Braki w wychowaniu dziewcząt na wsi, Nieco o sektach religijnych, Czuwajcie i módlcie się, Pomagajmy misjom, Czerpmy ze źródeł radości, Co to jest dewotka? O dobroć serca, Dzieci i rodzice, Głos biskupa, Wielkość duszy, Budowa czy też psucie budowy Polski przez nowoczesną Polkę? Modły za ojczyznę, Cześć św. Teresy, Ku chwale. Dział moralno-wychowawczy w rocznym spisie rzeczy wykazuje 30 artykułów.

„Mały Światek“: U żłóbka, Złych książek czytać nie będziemy, Królewicz Kazimierz, Zmartwychwstanie, Św. Wojciech, Królowa Korony Polskiej, Na dzień pierwszej Komunji św., Kącik misyjny itd.

Z wydawnictw dotyczących działu religijnego i moralnego ukazał się w r. sprawozdawczym przygotowany już w r. poprzednim podstawowy pod tym względem podręcznik, mianowicie: X. Walerjan Adamski: Zasady duszpasterstwa młodzieży pozaszkolnej.

Jest to pierwszy wogóle systematyczny podręcznik duszpasterstwa młodzieży. Prócz tego ukazały się następujące wydawnictwa z powyższej dziedziny: Królowa Korony Polskiej; F. Żurowska: Gdzie jesteś Panie? Pieśni: X. Fr. Walczyński: Już majowe świecą zorze, Królowo Polska, Gwiazdo jasności, Nie opuszczaj nas.

Na zlocie młodzieży w Częstochowie wygłosił kazanie J. E. X. Arcybiskup Teodorowicz, przemówienie końcowe w Cudownej Kaplicy wygłosił X. Strojnowski. Prócz tego wygłosił p. radca Grządziel ze Śląska referat p. t. „Nasz stosunek do religji". (Referaty umieszczono w pamiętniku zlotowym p. t. „Wielka idea — wielki cel").

Zjednoczenie chętnie wydałoby więcej wydawnictw z dziedzimy religijnej i moralnej, ale niestety natrafia tutaj na wielką trudność, mianowicie na brak odpowiednich autorów.

Należy przypomnieć, że uroczystość św. Stanisława Kostki, obchodzona jako Święto Młodzieży" oraz uroczystość Królowej Korony Polskiej jako „Święto Druchen", także w r. 1925 w wielkiej mierze przyczyniły się do pobudzenia ducha religijnego wśród młodzieży.

2. *Wyrobienie obywatelskie i społeczne.* W tym kierunku oddziałują Stowarzyszenia, Związki i Zjednoczenie, już przez to, że wielki nacisk kładą na sprawność i łączność organizacyjną. Organizacyjne wyrobienie młodzieży działa nadzwyczaj uspołeczniająco i uobywatelniająco na młodzież. W celu wzmocnienie poczucia organizacyjnego Zjednoczenie zwracało w okólnikach do Związków uwagę na ścisłe wypełnianie obowiązków organizacyjnych, czasopisma w rozmaity sposób omawiały kwestję uspołecznienia członków i ich uobywatelnienia. Sprawom narodowym wiele poświęcano uwagi, korzystano z każdej sposobności, ażeby ducha narodowego, obywatelskiego i społecznego budzić i rozwijać. Najważniejsze artykuły umieszczono z tej dziedziny w czasopismach Zjednoczenia są następujące:

Kierownik Stow. Młodzieży: Więcej ducha, Stosunek S. M. P. do polityki, Nie zniechęcać się, Dlaczego organizujemy młodzież w Stowarzyszeniach, Zadania kierowników, Nowe ustawy, Historja naszych ustaw, Jak chętna do pracy młodzież oddziałuje na starszych i zyskuje współpracę (7), Założenie i regulamin Koła Starszych, Dawniej a dziś, Naszem hasłem poznać ustawy, Widmo powrotnego analfabetyzmu, Rycerskość dawnych Polek, Zadania

S. M. wobec wsi rodzinnej, Sprawa alkoholizmu, Jakiemi organizacjami są S. M. P., Początki dziejów piśmiennictwa polskiego, Złoty okres w dziejach piśmiennictwa polskiego, Dzieje piśmiennictwa polskiego w w. XVII, XVIII, na schyłku 18 wieku i na początku 19 wieku, Adam Mickiewicz, Juljusz Słowacki, O skutkach alkoholizmu, Sprawie służ itd.

Przyjaciel Młodzieży: Hasłem naszem praca, Podajmy sobie bratnią dłoń, Nasz obowiązek, Wobec strajku, Oszczędność i poszanowanie grosza, Pamiątka dla polskich rodzin, Nasi pisarze i poeci, Z naszej przeszłości, Z przed lat czterystu, Dwie rocznice, Pod Radzyminem, Marja Konopnicka, Dla kogo — dla siebie, Czy nam potrzebna gazetka? I od wroga można się nauczyć itd.

Młoda Polka: Wspomnienie I. ogólnopolskiego Zlotu Mł. Żeńskiej w Częstochowie, Konstytucja 3 Maja, Święto Matki Boskiej Zielnej, Święto Królowej Korony Polskiej, Druchny na wsi, My najmłodsze, Do starszych druchen, Życie w zastępie, Nasza praca, Samodzielność żeńskich Stowarzyszeń, Literatura, Wiek XV, Życiorys Reja, Jan Kochanowski, Życiorysy kobiet zasłużonych, Niepolski duch, Strzeżmy czystości języka ojczystego, Towary zagraniczne, Oszczędzaj itd.

Mały Światek: Korona Bolesława Chrobrego, Jak wybuchło powstanie w r. 1863, Marynarka polska, Silnych dusz! Stanisław Jachowicz, Listy z Krakowa, W rocznicę, Przysięga Kościuszki, Piętnasta rocznica śmierci Marji Konopnickiej, Polskie zwyczaje gwiazdkowe itd.

Wydawnictwa, odnoszące się do uspołecznienia członków, należą przedewszystkiem do Bibljoteki Wieczornicowej. Są to następujące książeczki: Marja Konopnicka, Bolesław Chrobry, Powstanie styczniowe, Święto Narodowe, Nieznanemu żołnierzowi, Poświęcenie sztandaru.

Związkom i Stowarzyszeniom ułatwiły także pracę uspołeczniającą różne druki mniejsze i formularze, wydane w r. sprawozdawczym, jak np.: Zaproszenie na zebranie, Legitymacje żeńskie, Zgłoszenia na członka, Regulaminy męskie i żeńskie, Zgłoszenie do Związku, 12 zeszytów książkowości.

Na zjeździe sekretarzy jeneralnych w Lublinie cały szereg referatów poświęcone sprawie społecznej i organizacyjnej. Na zlocie młodzieży męskiej w Częstochowie wygłoszono 2 referaty na temat narodowo-ideowy.

3. *Krzewienie zasad samopomocy oraz etyki zawodowej i gospodarczej.* Zadanie to należy w naszych warunkach do specjalnie trudnych i bardzo ważnych. Trudne są te zadania dlatego, że Zjednoczenie, Związki i Stowarzyszenia w tym kierunku oddziaływać mogą dopiero po osiągnięciu pewnej sprawności i sprężystości organizacyjnej. Fundusze Zjednoczenia nie starczyły na to, ażeby specjalny wydział dla tych spraw utworzyć. Trudno też o autorów, umiejących popularnie pisać z tej dziedziny, czy to artykuły, czy wydawnictwa! Mimo to czasopisma nasze umieściły cały szereg artykułów na temat samopomocy, a nieraz także omawiały kwestje natury zawodowej i gospodarczej. Szczególnie młodzieży rolniczej i wiejskiej dużo nieraz poświęcano miejsca dlatego, że wielki procent członków naszej organizacji należy do młodzieży wiejskiej, i tam też Zjednoczenie przedewszystkiem starało się dotrzeć. Na zjazdach, kursach i zlotach spraw tych nie można było omówić ze względu na różnorodność stosunków i warunków, natomiast zwracano uwagę Związkom i Stowarzyszeniom, aby tej kwestji poświęcały należytą uwagę.

4. *Szerzenie wiadomości z dziedziny ogólnego wykształcenia* wśród naszej młodzieży pozaszkolnej jest szczególnie ważną rzeczą. O działalności naszej organizacji w tym kierunku świadczą przedewszystkiem czasopisma Zjednoczenia, które sprawie oświaty bardzo wiele poświęcały uwagi. Chcieć tu podać choćby tytuły artykułów, znaczyłoby przepisać spisy rzeczy czasopism Zjednoczenia. Zjednoczenie bardzo starało się o ułatwienie zakładanie bibljotek Stowarzyszeń. Rozmaite kursy, urządzane przez Związki i Stowarzyszenia, ułatwiały zdobycie ogólnego wykształcenia. Literatura polska w tej dziedzinie jest dość liczna, to też Zjednoczenie nie potrzebowało skierować w tę stronę swej działalności wydawniczej. Charakter oświatowy mają zresztą różne wydawnictwa Zjednoczenia wymienione przy innej sposobności. Dla ułatwienia pracy zarządom wydano dwie książeczki dla bibljotekarza.

5. *Budzenie zrozumienia i zamiłowania do spraw kultury i sztuki.* Jest to dziedzina bardzo przez Stowarzyszenia ulubiona. Zjednoczenie rozwinęło w tym kierunku należytą działalność co zresztą nie natrafiło na zbyt wielkie trudności. Dość licznie

uwzględniały czasopisma Zjednoczenia tematy z dziedziny kultury i sztuki.

Kontynuowano zapoczątkowane już dawniej wydawnictwo pt. Teatr dla młodzieży męskiej i Teatr dla młodzieży żeńskiej, oraz Bibljotekę Wieczornicową. W roku sprawozdawczym wydano następujące numery:

Teatr dla młodzieży męskiej: F. Żurowska, Gościnny występ artysty; F. Żurowska, Lokatorzy; Z. Topór, Dorożkarz; F. Żurowska, Żołnierz; W. Szalay-Groele, Królewska korona; H. Przyjemska, Koledzy.

Teatr dla młodzieży żeńskiej: Cz. Wolniewiczówna, Zdrajca; Cz. Wolniewiczówna, Odważna; Cz. Wolniewiczówna, Praprawnuczka Twardowskiego; W. Szalay-Groele, Zmartwychwstali; F. Żurowska, Gdzie jesteś Panie? Dla miłego grosza; ponadto wydano dla dziewcząt zbiór urozmaiceń pt. F. Żurowska, Szara godzina.

Bibljoteka Wieczornicowa: H. Felek, Wieczór śmiechu; C. Wolniewiczówna, Wieczór humoru; L. Wrzesiński, Poświęcenie sztandaru; F. Żurowska, Święto Narodowe; W. Szalay-Grole, Bolesław Chrobry; Królowa Korony Polskiej; M. Czeska-Mączyńska, Nieznanemu Żołnierzowi, M. Czeska-Mączyńska, Powstanie styczniowe; Cz. Wolniewiczówna, Marja Konopnicka.

6. *Uprawianie i popieranie wychowania fizycznego.* Sprawy wychowania fizycznego były zawsze przez Zjednoczenie należycie oceniane. Zjednoczenie wiedziało, że istotna potrzeba i duch czasu wymagają poświęcenia większej uwagi wychowaniu fizycznemu. Zjednoczenie wiedziało, że nadużyciom, które się także i w tej dziedzinie objawiają, należy przeciwdziałać przedewszystkiem przez należyte ujęcie tej sprawy.

W r. sprawozdawczym Zjednoczenie mogło dzięki pomocy Ministerstwa Spraw Wojskowych przystąpić do dawnego planu utworzenia osobnego Wydziału Wychowania Fizycznego i Przysposobięnia Wojskowego. Wydział ten skoncentrował w swem ręku działalność około wychowania fizycznego. Kierownictwo wydziału, dla którego ułożono w porozumieniu z M. S. Wojsk. osobny regulamin, spoczywało w ręku p. por. Felicjana Gilewskiego, który od 1 lutego funkcje swoje sprawował w urzędzie pobocznym, a od dnia 1 lipca 1925 w urzędzie głównym, gdyż został

przez M. S. Wojsk. zupełnie do pracy tej zwolnionym. Skutkiem tego działalność około wychowania fizycznego w r. sprawozdawczym bardzo się wzmogła.

W okólnikach Zjednoczenia do Związków często o sprawy te potrącano. W każdym prawie numerze czasopism naszych, a także w „Przewodniku Społecznym" ukazywały się artykuły z dziedziny wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego. Wydawnictwa książkowe, z dziedziny wychowania fizycznego, które wyszły drukiem w r. sprawozdawczym są następujące: F. Gilewski, Kwadrant; F. Gilewski, Wybijanka; Klimek-Gilewski, Mniejsze gry. Cały szereg wydawnictw z tej dziedziny przygotowano w r. sprawozdawczym do druku.

Na zjeździe sekretarzy jeneralnych w Lublinie p. por. Gilewski wygłosił podstawowy referat z dziedziny wychowania fiz., a na zlocie młodzieży męskiej w Częstochowie wygłosił wykład z tejże dziedziny, wydrukowany w pamiętniku zlotowym.

Wobec ważności pracy wydawniczej i biurowej urządzenie kursów i objazdów przez wydział w r. sprawozdawczem nie było możliwem.

Utworzono zaczątek bibljoteki z dziedziny wychowania fiz. i przysposobienia wojskowego w ogólnej bibljotece podręcznej Zjednoczenia.

7. *Działalność na polu społecznem i dobroczynnem.* W tym kierunku Zjednoczenie jako takie, intensywnej działalności nie rozwinęło. Natomiast zachęcało w rozmaitych artykułach czasopism do akcji tej Stowarzyszenia i Związki. Organizacja nasza za wiele jeszcze ma trudności do pokonania w pracy wewnętrznej, ażeby mogła się zająć szerszą działalnością w powyższym kierunku.

8. *Pielęgnowanie zdrowego życia towarzyskiego.* Dziedzina ta szczególnie ważną jest w organizacji młodzieży. Spokrewnioną jest z dziedziną kultury i sztuki oraz wychowania fizycznego. Praca Stowarzyszeń pod względem życia towarzyskiego nie natrafia na trudności, owszem nieraz Związki i Zjednoczenie muszą oddziaływać hamująco i czuwać nad tem, aby życie towarzyskie nie wybujało zanadto, lecz aby rozwijało się w zdrowym kierunku. Czasopisma Zjednoczenia i w tych sprawach zabierały głos. O sprawy życia towarzyskiego potrącało Zjednoczenie również w rozmaitych wydawnictwach książkowych starając się o to, aby

życie towarzyskie w Stowarzyszeniach jak najwięcej pobudzało młodzież do zdrowego zmysłu familijnego, który niestety w ostatnich dziesiątkach lat tak wielkiego doznał uszczerbku. Jako wydawnictwo, mające łączności z tą dziedziną działalności należy wymienić zbiór pieśni, piosenek i utworów muzycznych pt. „Echo" w układzie na śpiew i fortepian; wyszło 12 nrów.

* * *

Sprawami politycznemi Zjednoczenie zupełnie się nie zajmowało, stosownie do art. 3 ustawy Stowarzyszeń. Pod tym względem Zjednoczenie zupełnie jest zgodne z zagranicznemi organizacjami młodzieży katolickiej. Akcja polityczna zupełnie z akcją młodzieży nie da się pogodzić. Mieliśmy też w własnym kraju dowody na to, że organizacje młodzieży, będące na usługach partyj politycznych, wewnętrznie się zdezorganizowały i doszły prawie że do rozbicia. Nawet prywatne przynależenie kierowników akcji młodzieży do stronnictw politycznych uważa Zjednoczenie za niemożliwe.

V.

Sprawozdanie finansowe.

Pod względem finansowym rok sprawozdawczy był dla Zjednoczenia rokiem przełomowym. Chociaż już w r. 1924 została dokonaną stabilizacja waluty, to jednak dopiero w r. sprawozdawczym można było książkowo stwierdzić dokładniej stan finasowy Zjednoczenia. Należy jednak zważyć, że życie gospodarcze przez stabilizację nie zostało ustalone, dlatego też stan finansowy Zjednoczenia nie można uważać za zupełnie ustalony. Zwłaszcza ocena ruchomości i nieruchomości nie odpowiada dzisiaj faktycznej wartości. W każdym razie z rokiem obecnym wstępuje Zjednoczenie w okres, w którym rozpoczyna się ustalenie wartości.

Zjednoczenie ustaliło zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta z 25. 6. 1926. nowy i przerachowany na złote bilans otwarcia, który odtąd staje się podstawą do ocenienia stanu finansowego i majątkowego Zjednoczenia. Bilans otwarcia per dzień 1 stycznia 1925 został zatwierdzony przez zjazd rady naczelnej z dn. 23 i 24 lipca 1925. w Lublinie. Bilans ten przedstawia się następująco:

Aktywa			Pasywa		
Rachunek	banków	91.38	Rachunek	kapitału	457.666.78
„	dłużników	2412.09	„	dłuż. ef.	1.000.—
„	efektów	3191.—	„	wierzycieli	1.469.69
„	udziałów i akc.	451942.—			
„	ruchomości	1500.—			
„	bibljoteki	1000.—			
		460.136 47			460.136 47

Objaśnienia do bilansu otwarcia. Główną stroną aktywną w bilansie otwarcia Zjednoczenia są udziały w Spółce Zjednoczenia Młodzieży ocenione na sumę 300.000.— zł nom. Drugą większą

pozycją, to posiadane przez Zjednoczenie akcje S. A. „Ostoja", których wartość oceniono na 150.000.— zł nom. Oczywiście są to sumy nominalne, które podlegają chwiejnościom kursu i życia gospodarczego kraju, jak wogóle wszystkie udziały i akcje. Inne akcje i udziały, jakie Zjednoczenie posiada, drobną stosunkowo tylko przedstawiają wartość.

Z końcem roku sprawozdawczego stan majątkowy Zjednoczenia przedstawiał się (według ksiąg) następująco:

ZJEDNOCZENIE MŁODZIEŻY POLSKIEJ.

Bilans brutto per 31. XII. 1925.

	Obroty		Salda	
	Winien	Ma	Winien	Ma
Rk. kapitału		457 666 78		457 666,78
„ kasy	1 830,—	1 825,—	5,—	
„ banków	11 294,65	13 122,17		1 827,52
„ conto-corentu	23 697,47	113 785,57		90 088,10
„ akc. udział. i efekt.	542 419,—	2 000 —	540 419,—	
„ ruchomości	1 933,55		1 933,55	
„ bibljoteki	1 677 16		1 677,16	
kosztów admin.	5 739,60	354 –	5 385,60	
„ propag. i organiz.	9 324 20	4 192,41	5 131,79	
„ procentów i prowizji	11 999.74	31 77	11 967,97	
„ subwencyj		15 874,92		15 874,92
„ dywidendy		1 062,75		1 062,75
	609 915,37	609 915,37	566 520,07	566 520,07

Rachunek zysków i strat per 31. XII. 1925.

Straty		Zyski	
Rk. akcyj, udziałów i ef.	2 414,—	Rk. bilansu zamknięcia	8 211,69
„ ruchomości	150,—	„ subwencyj	15 874,92
„ bibljoteki	100,—	„ dywidendy	1 062,75
„ kosztów admin.	5 385,60		
„ propagandy i organ.	5 131,79		
„ procentów i prowizji	11 967,97		
	25 149,36		25 149,36

Bilans zamknięcia per 31. XII. 1925.

Aktywa		Pasywa	
Rk. kasy	5,—	R-k. kapitału	457 666,78
„ banków	203,48	„ banków	2 031 —
„ akcyj, udziałów i ef.	538 005,—	„ conto-corentu ...	90 088 10
„ ruchomości	1 783,55		
„ bibljoteki	1 577,16		
„ strat i zysków - strata	8 211,69		
	549 785,88		549 785,88

Z powyższego zestawienia Rachunku strat i zysków wynika, że Zjednoczenie w r. sprawozdawczym poniosło *stratę* w wysokości 8.211,69 zł. Strata ta tłumaczy się zupełnie normalnie. Posiadane lub zakupione akcje doznały w ciągu roku obniżenia, w kursie, z drugiej strony Zjednoczenie zaciągnęło w S. A. „Ostoja" większą oprocentowaną pożyczkę celem wykupienia akcyj Tow. Akc. „Biskwit". Zwiększyły się również koszta organizacyjne, ponieważ w r. sprawozdawczym Związki w większej liczbie poczęły urządzać oddzielne zjazdy delegowanych męskie i żeńskie, w których delegaci Zjednoczenia musieli uczestniczyć. W roku sprawozdawczym zrezygnowało również Zjednoczenie z zysków, jakie przyniosły za rok 1924 Spółka Zjednoczenia Młodzieży i Spółka Akcyjna „Ostoja". Przewidziano bowiem, że rok 1925 może przynieść przedsiębiorstwom tym poważniejsze straty, co też z końcem r. sprawozdawczego się potwierdziło. Dzięki tej przezorności instytucje Zjednoczenia pozostały nadal silne i rokują nadzieję, że po polepszeniu się stanu gospodarczego kraju pozostaną mocną podporą finansową Zjednoczenia.

Powyższe bilanse zostały przejrzane przez komisję rewizyjną, składającą się z p. dyr. banku Mieczysława Bogajskiego z Poznania i X. Józefa Schulza z Poznania. Protokół komisji rewizyjnej poniżej podajemy.

Poznań, dnia 30 lipca 1926 r.

Komisja rewizyjna rady naczelnej Zjednoczenia Młodzieży Polskiej zbadała księgi i majątek Zjednoczenia i potwierdziła zgodność ksiąg z inwenturami i bilansem.

(—) Mieczysław Bogajski *(—) X. Józef Schulz*

VI.
Instytucje Zjednoczenia.

Polityka finansowa Zjednoczenia idzie w tym kierunku, by tworzyć instytucje i przedsiębiorstwa, które służyłyby idei organizacyjnej, a równocześnie były dobrą lokatą kapitału i pewną podstawą materjalną dla Zjednoczenia. Instytucje te są *samodzielnemi* jednostkami i wpływ zarządu Zjednoczenia na nie jest tylko pośredni, np. za pomocą posiadanych udziałów względnie akcyj. Instytucje te były administrowane zupełnie samodzielnie i wszelkie usługi wobec Zjednoczenia zostały rozrachowane na zasadach czysto kupieckich. Rok sprawozdawczy rozpoczęło Zjednocześnie i jego instytucje pod hasłem reorganizacji i konsolidacji, które było cechą całego życia gospodarczego w Polsce. Z góry przewidywano trudności na tle ogólnej stagnacji gospodarczej, która z początkiem r. sprawozdawczego tak silnie się dawała we znaki.

Najważniejszą instytucja Zjednoczenia *„Spółka Zjednoczenia Młodzieży" T. z o. p* dnia 1 stycznia przelała wszystkie swe agendy na S. A. „Ostoja". Zjednoczenie bowiem po dokładnym namyśle postanowiło zlikwidować Spółkę Zjednoczenia Młodzieży, a jej agendy połączyć ze S. A. „Ostoją". Formalne i notarjalne załatwienie sprawy nastąpiło ze względu na nieruchomości dopiero dnia 16 marca 1925. Udziałowcami Spółki Zjednoczenia Młodzieży byli następujący pp: X. Walerjan Adamski, p. dyr. Stanisław Kucharski, X. proboszcz Kazimierz Maliński, p. Tomasz Kaldyk, X. Ludwik Jarosz. Kierownikiem Spółki był p. Tomasz Kaldyk, zastępcą X. Walerjan Adamski. Dnia 19 listopada udziały p. Kaldyka zostały przelane na towarzystwo samo, t. zn. na Spółkę Zjednoczenia Młodzieży aktem notarjalnym. Dnia 24 września ustąpił z kierownictwa p. Tomasz Kaldyk, kierownikiem zamianowano p. Czesława Szczepskiego. Zmiana ta została zarejestrowaną sądownie dnia 7 grudnia 1925 r.

S. A. „OSTOJA".

W końcu 1924 r. S. A. „Ostoja" sprzedała nieruchomość swą położoną w Kościanie za cenę 100.000.— zł. Pieniądze te postanowiono ulokować, zakupując większą nieruchomość dla drukarni. Nadawała się sposobność wykupienia prawie wszystkich akcyj przedsiębiorstwa, które posiadało odpowiednią nieruchomość w Poznaniu. Postanowiono, że akcje te wykupi Zjednoczenie, a S. A. „Ostoja" udzieli mu odpowiedniego kredytu. Tak się też stało. W lutym 1925 r. zakupiono Tow. Akc. „Biskwit", położone w Poznaniu przy ul. Górna Wilda 123. Na 16,000,000.— mkp akcyj wykupiono 15,816,000.— mkp nom. Na podstawie rozporządzenia Prezydenta postanowiono przeprowadzić fuzję T. A. „Biskwit" ze S. A. „Ostoja" jako przejmującą. Fuzja ta została notarjalnie przeprowadzoną dnia 15 marca 1925 r. i została sądownie zarejestrowaną dnia 7 lipca 1925 r. S. A. „Ostoja" Księgarnia i Drukarnia stała się w ten sposób głównem przedsiębiorstwem Zjednoczenia Młodzieży Polskiej. Walne zebranie S. A. „Ostoja" z dnia 16 marca uchwaliło podwyższenie kapitału zakładowego celem przejęcia Spółki Zjednoczenia Młodzieży i T. A. „Biskwit". Kapitał zakładowy S. A. „Ostoi" wynosił według bilansu otwarcia z 1 stycznia 1925 r. 179.000.— zł nom. Celem spłacenia Spółki Zjednoczenia Młodzieży podwyższono go o 11.000.— zł nom., a celem przejęcia T. A. „Biskwit" o dalsze 80.000.— zł nom. *Rada nadzorcza* S. A. „Ostoi" składała się w r. sprawozdawczym z następujących osób: X. Walerjan Adamski prezes, p. Seweryn Samulski wiceprezes, p. dyr. Mieczysław Bogajski sekretarz, p. dyr. Stanisław Kucharski, X. proboszcz Kazimierz Maliński, p. inż. Antoni Jezierski, X. sekretarz jen. Ludwik Jarosz. Komisję rewizyjną rady nadzorczej tworzyli pp. Kucharski, Bogajski, zastępcą był X. W. Adamski. Komisję wykonawczą rady nadzorczej tworzyli: X. W. Adamski, p. Jezierski, zastępca p. Samulski.

Zarząd Spółki tworzyli: p. Tomasz Kaldyk i X. Leopold Biłko. Zastępcą był p. Czesław Szczepski. Dnia 11 września ustąpił z zarządu p. Tomasz Kaldyk, a członkiem zarządu zamianowany został p. Czesław Szczepski.

Dnia 23. XII. 25. zawarła S. A. „Ostoja" umowę współdziałania ze Zjednoczeniem na podstawie dotychczas istniejącej umowy ze Spółką Zjednoczenia Młodzieży; nowa umowa jednakże wchodzi w życie dopiero 1. I. 1926 r.

Działalność S. A. „Ostoi" w r. sprawozdawczym była ze względu na położenie gospodarcze kraju na ogół słaba. S. A. „Ostoja" pracowała w dwu oddziałach, mianowicie w Drukarni i Księgarni. Wszystkie inne działy postanowiono zlikwidować.

1. Drukarnia.

Drukarnia w r. sprawozdawczym wykonywała przedewszystkiem prace własne, t. zn. wydawnictwa i czasopisma Zjednoczenia. Druków obcych wykonano stosunkowo mało i to ze względu na stagnację w zapotrzebowaniu. Z tego też powodu trzeba było zmniejszyć liczbę pracowników. Ze względu na trudności finansowe drukarnia doznała straty przez niewykupienie weksli ze strony kilku klientów.

2. Księgarnia.

Księgarnia w r. sprawozdawczym miała do pokonania wiele trudności. Czasopisma, których cena wyznaczoną została stosunkowo niską, przyniosły deficyty, szczególnie dlatego, że w ciągu roku nastąpiło podwyższenie cen surowców i robocizny, a prenumeraty na prośbę organizacji nie podwyższono.

a) CZASOPISMA ZJEDNOCZENIA 1925 R.
Statystyka abonentów.

NAZWA	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec
Kierownik	1 913	1 852	1 898	2 089	2 089	1 976
Przyjaciel Młodzieży	14 911	15 106	16 075	16 334	17 519	17 772
Młoda Polka	12 732	13 092	12 111	13 274	13 931	14 221
Mały Światek . . .	5 056	5 134	5 428	6 636	8 028	8 141

NAZWA	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Paźdz.	Listopad	Grudzień	Razem
Kierownik	2 119	1 747	1 777	1 821	1 473	1 568	22 322
Przyjaciel Młodzieży	17 782	14 727	13 867	13 893	10 703	11 652	180 341
Młoda Polka	14 528	12 215	14 046	13 084	9 321	12 273	153 828
Mały Światek . . .	8 929	7 627	8 397	8 508	7 940	8 221	88 045
						Razem	444 536

b) WYDAWNICTWA ZJEDNOCZENIA 1925 R.

Oprócz czasopism wydrukowano następujące wydawnictwa Zjednoczenia Młodzieży Polskiej (porządek chronologiczny):

		arkuszy
F. Żurowska, Gdzie jesteś Panie?	4,—	„
F. Żurowska, Gościnny występ artysty	2,—	„
F. Żurowska, Lokatorzy	2,—	„
Zbigniew Topór, Dorożkarz	1,75	„
H. Felek, Wieczór śmiechu	2,50	„
Cz. Wolniewiczówna, Zdrajca	2,50	
Cz. Wolniewiczówna, Pra-pra wnuczka Twardowskiego	1,75	„
Cz. Wolniewiczówna, Odważna	1,50	„
Cz. Wolniewiczówna, Wieczór humoru	2,25	„
W. Szalay-Groele, Bolesław Chrobry	1,75	„
W. Szalay-Groele, Zmartwychwstali	1,—	„
W. Szalay-Groele, Królewska korona	1,25	„
F. Żurowska, Święto Narodowe	3,—	„
L. Wrzesiński, Poświęcenie sztandaru	2,—	„
Królowa Korony Polskiej	3,—	„
F. Żurowska, Żołnierz	2,50	„
F. Gilewski, Kwadrant	0,75	„
F. Gilewski, Wybijanka	0,50	„
Klimek-Gilewski, Mniejsze gry	1,—	„
Dla miłego grosza	1,50	„
H. Przyjemska, Koledzy	1,25	
M. Czeska-Mączyńska, Nieznanemu Żołnierzowi	3,—	„
F. Żurowska, Szara godzina	6,—	„
Cz. Wolniewiczówna, Marja Konopnicka	6,—	„
X. W. Adamski, Zasady duszpasterstwa	6,—	„
F. Gilewski, Wielka idea — wielki cel	4,—	„
M. Czeska-Mączyńska, Powstanie styczniowe	3,75	„
Razem:	ark. 68,50	

Nuty

X. Fr. W a l c z y ń s k i, Już majowe świecą zorze,
" Królowo Polska,
" Gwiazdo jasności,
" Nie opuszczaj nas,

Echo nr. 1—12.

Druki organizacyjne.

Zaproszenie na zebranie.

Legitymacja żeńska (dwa wydania).

Zgłoszenie na członka (2 wyd.).

Regulaminy Zjednoczenia, Związków i Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej Męskiej.

Regulaminy Zjednoczenia, Związków i Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej Żeńskiej.

Zgłoszenia do Związku.

11 zeszytów książkowości (2 wyd.).

Ogółem nakład wydawnictw Zjednoczenia Mł. Pol. w roku sprawozdawczym wynosił:

Czasopisma	arkuszy	645.700
Książki	"	177.500
Nuty	"	12.000
Druki organiz.	"	144.925
	Razem	980.125

Wydawnictwa te niestety nie rozchodziły się należycie ze względu na ciężkie położenie materjalne tych sfer, dla których specjalnie były przeznaczone, t. j. młodzieży zarobkującej. Toteż naogół obrót był mały. Świadczy o tem następująca tabela.

Wydawnictw Zjednoczenia sprzedano w r. 1925.

styczeń	4 882,86
luty	4 340,41
marzec	11 669,95
Do przeniesienia	20 893,22

Z przeniesienia	20 893,22
kwiecień	9 292,97
maj	3 256 13
czerwiec	2 669,48
lipiec	1 841,91
sierpień	1 497,87
wrzesień	3 804,75
październik	3 822,68
listopad	2 965,56
grudzień	3 743,11
Razem za	53 787,68 zł

W celu wzmożenia ruchu wydawniczego postanowiono nie rozwijać działu sortymentowego, a kapitał własny zużywać przedewszystkiem na nakłady własne. Z przytoczonych względów wykazuje księgarnia w poniższym bilansie straty.

Dokładny pogląd na stan S. A. Ostoi dają 1. Bilans otwarcia per 1. 1. 1925, 2. Rachunek strat i zysków per 31. 12. 1925, oraz Bilans zamknięcia per 31. 12. 1925.

SPÓŁKA AKCYJNA OSTOJA.

Bilans zamknięcia po dzień 31. grudnia 1925.

Stan czynny		Stan bierny	
Gotowizna w kasie	357,61	Kapitał zakładowy	270 000,—
Banki	1 604,82	Fundusz rezerwowy	54 000,—
Waluty obce	85,56	Rezerwa specjalna	430 787,85
Papiery wartościowe	7 909,—	Banki	3 577,—
Weksle	1 600,—	Wierzyciele	18 083,49
Dłużnicy	133 443,26	Akcepty	500,—
Towary drukarni	16 625,50	Wierzyciele hipot.	15 326,89
„ księgarni	47 131,90	Sumy przechodnie	8 582,49
Maszyny i narzędzia	90 106,06		
Nieruchomości	466 589,87		
Ruchomości	3 802,05		
Weksle protest.	1 250,—		
Sumy przechodnie	3 274,05		
Strata	27 078,04		
	800 857,72		800 857,72

Rachunek strat i zysków.

Straty		Zyski	
Koszty handlowe	41 402,67	Zysk na towarach druk. .	145 216,17
Pensje	37 416,17	„ „ „ księg.	25 559 32
Koszty produkcji	10 186,29	„ „ walut. obcych .	22,42
Robocizna	64 486,14	„ „ procent i prow. .	11 587,52
Świadczenia socj. . .	14 492,42	Admin. nieruchomości .	2 375,46
Strata na papierach wart.	6 418,87	Różne	969,94
„ „ dłużnikach . .	11 625,58	Zwrot sum dawn. odpis.	266,06
„ „ wekslach prot.	16 800,—	Strata	27 078 04
Odpis na towar „Biskwit"	370,90		
Odpisy na nieruchomość .	4 713 02		
„ „ maszyny i narz.	4 742,42		
„ „ ruchomość . .	422,45		
	213 076 93		213 076,93

Stan czynny — Bilans otwarcia per 1. stycznia 1925. — Stan bierny

Gotówka w kasie		
„Sport"	2 454,07	
Ska Zjedn. Młodz.	285,07	
„Biskwit"	159,69	2 898,83
Banki		
„Sport"	51 028,68	
Ska Zjedn. Młodz.	396,73	51 425,41
Waluty obce		
Ska Zjedn. Młodz.		47,56
Papiery wartości		
„Sport"	12 000 —	
Ska Zjedn. Młodz.	2 827,87	14 827,87
Weksle		
„Sport"	400,—	
Ska Zjedn. Młodz.	425,70	825,70
Kontokorrent		
„Sport"	56 959,18	
Ska Zjedn. Młodz.	19 223,83	76 183,01
Towary		
„Sport"	20 000,—	
Ska Zjedn. Młodz.	53 647,68	
„Biskwit"	400,—	74 047,68
Maszyny i narzędzia		
„Sport"	35 000,—	
Ska Zjedn. Młodz.	54 881,46	
„Biskwit"	10 438 76	100 320,22
Nieruchomości		
Ska Zjedn. Młodz.	277 076,49	
„Biskwit"	189 147,78	466 224,27
Ruchomości biur.		
„Sport"	2 000,—	
Ska Zjedn. Młodz.	617,05	
„Biskwit"	1 000,—	3 617,05
		790 417,60

Kapitał zakładowy		
„Sport"	179 000,—	
Ska Zjedn. Młodz.	11 000,—	
„Biskwit"	80 000,—	270 000 —
Fundusz rezerwowy		
„Sport"	800,—	
Ska Zjedn Młodz.	30 000,—	
„Biskwit"	23 200,—	54 000 —
Rezerwa specjalna		
„Sport"	41,86	
Ska Zjedn. Młodz	339 956 43	
„Biskwit"	90 789 56	430 787,85
Banki		
„Biskwit"		5 352,74
Kontokorrent		
„Sport"	—,07	
Ska Zjedn. Młodz.	13 146,12	
„Biskwit"	1 503,93	14 650,12
Wierzyciele hipot.		
Ska Zjedn. Młodz.		15 326 89
Akcepty		
„Biskwit"		300,—
		790 417 60

Wskutek straty wykazanej w bilansie, S. A. „Ostoja" w roku 1926 Zjednoczeniu żadnego zysku przekazać nie może.

PRZEWODNIK SPOŁECZNY.

Instytucją, w której Zjednoczenie także partycypuje, jest wydawnictwo „Przewodnika Społecznego". Udział Zjednoczenia wynosi tutaj ⅓ własności, co się wyraża w sumie 2000,— złotych nom.

VII.

Statystyka Związków i Stowarzyszeń.

Do Zjednoczenia należało w r. sprawozdawczym 17 członków zwyczajnych, członków nadzwyczajnych dotychczas nie zamianowano. Członkami zwyczajnymi są Związki Młodzieży Polskiej, między któremi są Związki męskie (skupiające Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej), Związki żeńskie (skupiające Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej), i Związki mieszane (skupiające Stowarzyszenia tak męskie jakoteż i żeńskie). Związki mieszane mają dwa oddziały, oddział męski i żeński.

Do Zjednoczenia należą:

a) Związki męskie: Kielce, Kraków, Poznań, Tarnów,

b) Związki żeńskie: Kielce, Poznań,

c) Związki mieszane: Król. Huta, Lublin, Lwów, Łomża, Płock, Przemyśl, Radom, Siedlce, Warszawa, Wąbrzeźno, Włocławek.

W stadjum tworzenia były w r. sprawozdawczym Związki: żeński w Tarnowie, żeński w Krakowie oraz mieszane: w Łodzi i w Wilnie.

Poniżej podajemy tablice, zestawione na podstawie dokładnych arkuszy statystycznych, które obrazują stan Związków i Stowarzyszeń. W 19 Związkach, bądź należących formalnie do Zjednoczenia (17), bądź mających z niem ścisły kontakt (2), było 1998 Stowarzyszeń. Z tej liczby przesłało do Związków sprawozdania roczne 1820 Stowarzyszeń (91%), w których było członków 67.895. Znaczy to, że na jedno Stowarzyszenie przypada przeciętnie 37 członków. Zatem w 1998 Stowarzyszeniach było członków okrągło 75.000. W statystyce nie wykazano Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej na terenie tworzących się Związków w Krakowie (ż), Łodzi i na Kresach Wschodnich. Uwzględniwszy te Stowarzyszenia można przyjąć, że młodzieży w organizacjach o typie Stowarzyszeń jest na terenie Rzeczypospolitej 80.000.

Statystyka nie daje niestety dokładnego obrazu ze stanu organizacji, ponieważ niektóre Stowarzyszenia nie nadesłały szczegó-

łowej odpowiedzi na wysłane kwestjonarjusze. I tak np. w tablicy II. cyfra ogólna członków wynosi 67.895, a gdy zsumujemy cyfry członków według zawodów, to otrzymamy ogólną sumę 59.655. Różnica pochodzi stąd, że niektóre Stowarzyszenia nie wypełniły w kwestjonarjuszu rubryki dotyczących zawodu członków. Mimo to podajemy wszystkie cyfry, gdyż odchylenia są stosunkowo nieznaczne, a cyfry mimo tych niedokładności dają możność wyciągnięcia wniosków. Omówimy krótko poszczególne tablice i ich rubryki.

I. Statystyka Związków. Tablica ta daje tylko ogólny pogląd na stan i działalność Związków. Spraw tych nie omawiamy tutaj szczegółowo, gdyż Związki wydają osobne sprawozdania ze swej działalności albo w osobnych broszurkach, albo w swoich okólnikach organizacyjnych. Tablica podaje liczbę i nazwę Związków datę założenia, ilość Stowarzyszeń, należących do poszczególnych Związków, ilość Stowarzyszeń, które nadesłały sprawozdania, ilość odbytych zjazdów delegowanych, liczbę członków rady związkowej, zebrań rady związkowej, członków zarządu, pracowników związkowych, ubikacyj biurowych w Związkach, ilość korespondencyj otrzymanej i wysłanej, ilość wizytacyj odbytych przez Związki w poszczególnych Stowarzyszeniach, ilość okręgów, które Związki utworzyły, wysokość składki związkowej, którą Stowarzyszenia od poszczególnych członków muszą płacić rocznie do Związku; — wreszcie podaje tablica, ile numerów poszczególne Związki wydały swoich drukowanych okólników organizacyjnych (biuletynów).

II. *Statystyka członków i Stowarzyszeń.* W tej tablicy, jakoteż w następnych, umieszczono cyfry w trzech grupach, mianowicie podano osobno cyfry odnoszące się

a) do Stowarzyszeń męskich,
b) do Stowarzyszeń żeńskich,
c) do Stowarzyszeń mieszanych (koedukacyjnych),

do których należy młodzież tak męska, jakoteż żeńska. Przy tej sposobności zaznaczamy, że według ustawy Stowarzyszenia skupiają młodzież albo tylko męską, albo młodzież tylko żeńską. Stowarzyszenia mieszane (koedukacyjne) powstały swego czasu na podstawie odrębnych ustaw i jako ideowo zbliżone zostały przyjęte przez niektóre Związki, a obecnie są w Zjednoczeniu tolerowane i ulegają powolnej likwidacji.

Trzeba tu także zaznaczyć, że tablice statystyczne od II—V podają cyfry dotyczące tylko tych Stowarzyszeń, które nadesłały sprawozdania roczne do Związków.

Statystyka członków Stowarzyszeń podaje najpierw, ile Stowarzyszeń nadesłało sprawozdania, — wyszczególniono osobno męskie, żeńskie i mieszane, — ogólną cyfrę tych Stowarzyszeń podano w tablicy pierwszej, przy poszczególnych Związkach. Dalej podaje tablica II cyfry dotyczące członków, ile ogółem członków należało do Stowarzyszeń, które nadesłały sprawozdania, jak się ci członkowie dzielili pod względem zawodu i wieku; wreszcie podano liczbę członków senjorów i wspierających w poszczególnych Związkach.

III. *Statystyka władz i kółek stowarzyszeniowych* podaje: ilość stowarzyszeniowych zebrań walnych i plenarnych, posiedzeń zarządu, ilość członków patronatu w Stowarzyszeniach, ile istnieje zastępów, na które podzielono Stowarzyszenia, ile odbyto zbiórek zastępów, ile w poszczególnych Związkach istniało kółek przyjaciół młodzieży przy Stowarzyszeniach. Wreszcie podano ilość kółek, istniejących w Stowarzyszeniach, mianowicie: oświatowych, religijnych, śpiewackich, wychowania fizycznego, abstynenckich, zawodowych, robót ręcznych, muzycznych, a w końcu ilość kas oszczędności.

IV. *Statystyka bibljotek i czytelnictwa w Stowarzyszeniach* obejmuje następujące rubryki: ile Stowarzyszeń w poszczególnych Związkach posiadało bibljoteki, ile w tych bibljotekach było tomów, ile było wypożyczeń, wreszcie podaje tablica ile abonowano czasopism organizacyjnych: Przyjaciel Młodzieży, Młoda Polka, Kierownik Stow. Młodzieży, Przewodnik Społeczny i innych.

V. *Działalność ogólna Stowarzyszeń.* Tablica ta podaje cyfry dotyczące następujących dziedzin działalności Stowarzyszeń: ile razy Stowarzyszenie przystąpiło wspólnie do Komunji św., ile Stowarzyszeń odprawiło rekolekcje, ile Stowarzyszeń obchodziło Święto Młodzieży, w ilu Stowarzyszeniach istniały kółka religijne, ile Stowarzyszenia urządziły kursów, ile miały sztandarów, „Ognisk" (własne lokale), ile odbyły wieczornic, zawodów, wycieczek, ile wygłoszono wykładów, ile z tych wykładów wygłosili członkowie czynni, ile było na zebraniach deklamacyj, ile odegrano przedstawień teatralnych.

I. Statystyka Związków.

	Związek Młodzieży Polskiej	Związek założony	Stowarzyszeń w Związku było: męsk.	żeńsk.	miesz.	ogółem	Stow., które nadesłały sprawozd.	Ile zjazdów delegow.	Ile członków rady związkowej	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Kielce m.	—	24	—	1	25	25	1	10	1
2	Kielce ż.	—	—	26	—	26	26	1	10	2
3	Kraków	24. X. 1918	86	—	—	86	72	1	9	3
4	Król. Huta	12. XII. 1920	115	18	—	133	132	1	14	4
5	Lublin	1919	24	26	49	99	56	1	6	5
6	Lwów	1921	86	38	—	124	124	1	12	6
7	Łomża	1919	38	38	3	79	64	1	14	7
8	Płock	1. VI. 1919	28	48	—	76	66	2	5	8
9	Poznań m.	3. II. 1914	247	—	—	247	217	1	9	9
10	Poznań ż.	21. X. 1921	—	180	—	180	180	1	12	10
11	Przemyśl	21. VIII. 1919	28	22	—	50	43	2	14	11
12	Radom	22. XI. 1919	58	81	—	139	139	2	16	12
13	Siedlce	20. X. 1919	60	75	3	138	105	1	12	13
14	Tarnów m.	1. VIII. 1921	180	—	—	180	152	1	18	14
15	Warszawa	1919	29	26	—	55	27	2	10	15
16	Wąbrzeźno	6. IV. 1921	90	16	—	106	106	—	—	16
17	Włocławek	15. IV. 1920	109	45	37	191	119	—	12	17
18	Wilno	12. V. 1925	12	11	—	23	23	—	6	18
19	Tarnów ż.	8. XII. 1924	—	41	—	41	30	—	6	19
	Razem		1 214	691	93	1 998	1 820	19	197	

	Ile zebrań rady związkowej	Ile członków zarządu	Ile pracown. związk.	Ile ubikacyj związk.	Ile korespondencyj: wpłynęło	wysłano	Ile było wizytacyj związk.	Ile okręgów	Jaka skład. związk. roczna gr.	Ile Związek wydał okólników	
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	1	1	2	1	694	901	200	1	72	5	1
2	5	1	2	1	332	345	60	1	72	12	2
3	3	1	1	4	388	160	12	11	30	6	3
4	4	1	1	1	1 051	1 051	35	9	36	7	4
5	—	1	4	1	392	492	49	4	60	10	5
6	2	1	1	1	500	750	14	2	60	12	6
7	1	1	3	1	857	476	52	—	60	12	7
8	1	1	2	1	743	439	40	2	120	3	8
9	3	1	6	5	3 702	1 511	30	13	60	12	9
10	3	1	4	4	2 961	2 937	48	10	60	4	10
11	2	1	1	2	473	526	14	—	40	3	11
12	10	2	2	1	644	950	157	—	60	9	12
13	2	1	2	1	346	442	87	—	—	8	13
14	2	1	1	2	854	855	54	8	25	24	14
15	—	1	4	1	679	506	200	5	60	—	15
16	—	1	1	3	—	—	—	—	60	—	16
17	3	1	1	1	792	856	28	—	60	5	17
18	5	1	2	3	75	129	12	—	60	—	18
19	5	1	2	1	95	72	12	—	25	10	19
	52	20	42	35	15 578	13 398	1 104	66		142	

II. Statystyka członków Stowarzyszeń.

1. Stow. męskie.

	Związek Młodzieży Polskiej	Sprawozdania nadesłało Stow.	Członków czynnych: ogółem	w handlu	w rzemiośle	w biurach	w przemyśle	na roli	bez zawodu	Według wieku: od 14—18	od 18—25	Członków: senjorów	wspierających
1	Kielce męski . .	24	627	22	142	32	140	113	178	123	504	—	6
2	Kraków	72	2 758	50	848	52	237	1 345	213	740	2 039	89	210
3	Królewska Huta .	114	7 720	111	1 324	488	1 810	626	2 120	3 949	3 187	2	467
4	Lublin	11	281	5	79	15	2	139	41	114	167	—	12
5	Lwów	86	2 806	58	1 042	43	34	1 549	80	1 288	1 518	42	138
6	Łomża	31	797	3	199	20	10	471	69	109	486	—	17
7	Płock	24	687	20	257	20	6	240	97	162	477	6	20
8	Poznań męski . .	217	8 524	311	2 865	954	387	3 293	1 111	4 997	3 015	38	583
9	Przemyśl	24	776	15	212	7	8	493	11	287	457	—	105
10	Radom	58	1 224	24	363	29	70	555	133	425	799	52	237
11	Siedlce	50	2 792	—	63	13	34	1 008	50	522	600	2	3
12	Tarnów męski .	152	4 514	8	723	69	81	3 519	213	2 063	2 343	15	234
13	Warszawa . . .	13	302	4	84	8	4	159	42	85	192	—	7
14	Wąbrzeźno . . .	90	4 029	132	722	100	353	1 397	1 325	1 717	3 312	61	264
15	Włocławek . .	70	2 355	98	411	66	282	440	436	852	1 516	—	161
16	Wilno	12	363	28	75	31	59	96	74	146	217	—	3
		1 048	40 555	889	9 409	1 947	3 517	15 443	6 193	17 579	20 829	307	2 468

2. Stow. żeńskie.

	Związek Młodzieży Polskiej	Sprawozdania nadesłało Stow.	Członków czynnych ogółem	w handlu	w rzemiośle	w biurach	w przemyśle	na roli	bez zawodu	Według wieku od 14—18	od 18—25	Członków senjorek	wspierających
1	Kielce żeński . .	26	743	60	106	19	69	173	316	317	426	—	9
2	Królewska Huta .	18	1 296	62	61	11	54	112	279	868	379	—	124
3	Lublin	12	451	1	19	5	—	207	219	177	274	—	—
4	Lwów	38	1 234	26	176	8	50	742	232	575	659	27	48
5	Łomża	33	1 082	69	110	3	61	614	112	456	603	—	20
6	Płock	42	1 282	88	118	6	14	509	452	547	640	1	17
7	Poznań żeński . .	180	8 351	221	552	257	115	2 565	2 398	4 109	3 243	9	139
8	Przemyśl	19	653	8	50	7	41	513	34	331	322	—	53
9	Radom	81	2 553	70	224	19	168	1 574	478	1 125	1 428	24	291
10	Siedlce	52	3 119	5	20	17	12	720	315	359	512	5	32
11	Warszawa . . .	14	529	37	32	6	14	219	167	170	357	—	55
12	Wąbrzeźno . . .	16	1 152	14	16	15	23	137	947	384	768	—	79
13	Włocławek . . .	30	1 196	55	121	36	144	363	231	439	737	—	197
14	Tarnów żeński .	30	1 336	12	98	1	53	971	177	618	606	12	32
15	Wilno	11	332	1	41	5	11	43	231	191	141	3	1
		602	25 309	729	1 744	415	829	9 462	7 588	10 666	11 095	81	1 097

3. Stow. mieszane.

	Związek Młodzieży Polskiej	Sprawozdania nadesłało Stow.	Członków czynnych ogółem	w handlu	w rzemiośle	w biurach	w przemyśle	na roli	bez zawodu	Według wieku od 14—18	od 18—25	Członków senjorek	wspierających
1	Kielce	1	75	—	20	10	25	7	13	21	54	2	—
2	Lublin	33	1 183	6	137	28	10	806	196	365	818		70
3	Siedlce	3	61	—	—	—	—	61	—	12	49		—
4	Włocławek . . .	19	712	1	86	6	98	339	171	342	347		20
		56	2 031	7	243	44	133	1 213	380	740	1 268	2	90
	Razem	1 706	67 895	1 625	11 396	2 406	4 479	26 118	14 161	28 985	33 192	390	3 655

III. Statystyka władz i kółek stowarzyszeniowych.

1. Stow. męskie.

	Związek Młodzieży Polskiej	Zebrań		Posiedzenia zarządu	Członków patronatu	Ile zastępów	Zbiórek zastępów	Kół Przyjaciół Młodzieży	Ilość kółek								
		walne	plenarn.						oświatowe	religijne	śpiewackie	wych. fiz.	abstynenckie	zawodowe	robót ręczn.	muz. orkiestra	kasowe oszcz.
1	Kielce m. .	17	304	236	106	31	104	2	5	1	9	6	—	2	—	1	1
2	Kraków . .	111	1 413	661	185	53	—	1	8	1	25	15	2	5	5	7	—
3	Król. Huta .	114	1 518	1 100	311	229	74	1	18	10	32	47	10	14	5	8	—
4	Lublin . .	11	114	99	63	10	10	—	—	—	8	3	1	—	—	—	—
5	Lwów . . .	84	1 622	671	325	84	70	2	13	10	38	13	1	3	—	2	—
6	Łomża . . .	31	479	304	73	41	50	1	5	3	13	7	1	8	1	1	—
7	Płock . . .	24	295	279	130	35	65	2	7	3	8	7	2	—	—	1	—
8	Poznań m. .	—	2 913	2 474	526	223	649	13	35	9	42	47	10	8	1	5	—
9	Przemyśl .	—	407	233	91	38	114	—	3	—	10	3	2	1	—	1	—
10	Radom . .	58	723	514	194	9	28	—	5	4	18	15	6	1	—	—	—
11	Siedlce . .	22	231	204	86	—	—	1	2	3	6	4	—	1	—	—	—
12	Tarnów m. .	189	3 011	1 729	334	256	—	19	29	42	60	23	7	8	—	10	3
13	Warszawa .	14	159	160	57	15	50	1	3	1	5	5	—	2	—	—	—
14	Wąbrzeźno .	—	1 094	575	248	110	209	10	5	6	26	26	—	2	—	3	—
15	Włocławek .	79	771	618	188	70	63	4	15	8	32	10	3	1	4	5	1
16	Wilno . . .	17	85	121	16	11	23	—	4	2	3	3	1	—	—	1	—
	Razem . .	771	15 139	9 978	2 933	1 215	1 509	57	157	103	335	234	46	56	16	45	5

2. Stow, żeńskie.

	Związek Młodzieży Polskiej	Zebrań: walne	Zebrań: plenarn.	Posiedzenia zarządu	Członków patronatu	Ile zastępów	Zbiórek zastępów	Kół Przyjaciół Młodzieży	Ilość kółek: oświatowe	religijne	śpiewackie	wych. fiz.	abstynenckie	zawodowe	robót ręczn.	muz. orkiestra	kasa oszcz.
1	Kielce ż. .	19	331	178	120	21	4	2	7	5	10	1	1	2	1	1	—
2	Król. Huta .	18	215	143	68	62	5	—	—	3	7	1	2	2	2	—	—
3	Lublin . . .	12	152	118	84	31	12	—	—	—	6	—	—	—	6	—	—
4	Lwów . . .	38	743	299	131	32	59	2	4	7	20	1	—	3	2	—	—
5	Łomża . . .	33	565	482	71	63	43	—	2	1	16	1	—	1	11	—	—
6	Płock . . .	42	502	411	238	64	57	2	7	4	11	—	—	1	5	—	—
7	Poznań ż. .	—	1 998	1 437	419	340	1 117	3	29	16	67	18	1	—	42	4	2
8	Przemyśl .	—	225	171	60	47	—	—	3	2	10	—	1	1	1	—	—
9	Radom . .	81	1 229	819	289	12	77	3	5	8	7	4	1	5	13	1	—
10	Siedlce . .	26	812	174	78	2	10	—	1	1	6	—	—	1	—	—	—
11	Warszawa .	14	203	172	54	40	31	2	—	1	6	—	1	—	6	—	—
12	Wąbrzeźno .	—	191	105	44	56	6	—	2	2	5	—	—	1	2	1	—
13	Włocławek .	26	393	394	118	54	90	6	8	7	19	4	2	1	12	—	—
14	Tarnów ż. .	—	390	264	112	41	41	5	3	8	12	1	3	—	4	—	—
15	Wilno . . .	14	132	97	20	2	—	—	3	1	5	1	—	—	8	—	—
		323	8 081	5 264	1 906	867	1 552	25	74	66	207	32	12	18	115	7	2

3 Stow, mieszane,

	Związek Młodzieży Polskiej	Zebrań: walne	Zebrań: plenarn.	Posiedzenia zarządu	Członków patronatu	Ile zastępów	Zbiórek zastępów	Kół Przyjaciół Młodzieży	Ilość kółek: oświatowe	religijne	śpiewackie	wych. fiz.	abstynenckie	zawodowe	robót ręczn.	muz. orkiestra	kasa oszcz.
1	Kielce . . .	2	25	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Lublin . . .	33	405	307	237	43	61	1	4	1	14	5	2	1	3	1	—
3	Siedlce . .	2	24	18	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Włocławek .	19	120	176	20	—	—	5	13	3	11	1	2	—	4	—	—
		56	574	521	261	43	61	6	17	4	25	6	4	1	7	1	—
	Razem	1 150	23 794	15 763	5 100	2 125	3 122	88	248	173	567	272	62	75	138	53	7

IV. Statytyska bibljotek i czytelnictwa Stowarzyszeń.

1. Stow. męskie.

	Związek Młodzieży Polskiej	Bibljotek	Tomów	Wypożyczeń	Abonowano			
					Przyjaciel Młodzieży wzgl. Młoda Polka	Kierownik	Przew. Sp.	Inne
1	Kielce m.	17	1 762	1 644	241	20	3	12
2	Kraków	63	7 327	6 284	421	35	22	101
3	Król. Huta	66	8 794	7 172	2 565	170	25	31
4	Lublin	4	1 020	310	61	11	2	11
5	Lwów	49	6 284	4 763	916	87	19	111
6	Łomża	25	3 836	1 763	325	27	—	18
7	Płock	20	2 718	638	407	24	8	16
8	Poznań m.	107	9 195	11 624	4 259	266	26	91
9	Przemyśl	17	2 512	2 225	441	7	6	—
10	Radom	39	4 929	4 556	408	46	18	16
11	Siedlce	22	3 678	2 587	230	23	3	39
12	Tarnów m.	137	10 651	15 653	1 134	143	22	194
13	Warszawa	13	1 916	2 034	159	36	4	2
14	Wąbrzeźno	21	2 693	1 877	1 612	88	18	25
15	Włocławek	31	1 627	3 407	509	63	31	156
16	Wilno	2	280	180	160	6	1	11
		633	69 222	66 727	13 898	1 052	208	834

2, Stow. żeńskie.

	Związek Młodzieży Polskiej	Bibljotek	Tomów	Wypożyczeń	Abonowano			
					Przyjaciel Młodzieży wzgl. Młoda Polka	Kierownik	Przew. Sp.	Inne
1	Kielce ż.	13	1 861	638	364	19	5	
2	Król. Huta	11	861	707	206	18	2	5
3	Lublin	7	837	1 135	162	11	4	3
4	Lwów	24	1 813	1 725	615	50	7	36
5	Łomża	25	3 332	1 697	495			30
6	Płock	33	7 784	6 939	755	49	12	19
7	Poznań ż.	76	4 783	8 868	5 460	147	37	40
8	Przemyśl	11	948	932	225	8	5	
9	Radom	54	7 285	7 088	923	76	18	39
10	Siedlce	17	4 049	3 009	435	13	1	7
11	Warszawa	11	2 225	1 621	434	18	8	5
12	Wąbrzeźno	6	293	391	495	22	4	2
13	Włocławek	15	1 839	1 666	497	35	9	95
14	Tarnów ż.	19	1 551	1 536	562	29	6	50
15	Wilno	3	143	97	116	9	2	1
		325	39 604	38 049	11 744	504	120	332

3. Stow. mieszane.

1	Kielce				20	1		5
2	Lublin	26	3 854	5 552		26	5	30
3	Siedlce	3	169	50	12	2	2	1
4	Włocławek	5	695	250	132	12	5	25
		34	4 718	5 852	164	41	12	61
	Razem	992	113 544	110 628	25 806	1 597	340	1 227

V. Działalność ogólna Stowarzyszeń

1. Stow. męskie.

	Związek Młodzieży Polskiej	Wspólnych komunje św.	Wspólnych rekolekc.	Święta Młodz.	kursy	sztandar.	„Ognisk."	wieczornice	zawody	wycieczki	wykłady	czł. czyn. wygłosili wykład.	Deklam.	Teatry
1	Kielce m. .	28	12	18	3	5	11	72	28	26	174	72	215	66
2	Kraków . .	69	43	55	11	24	33	233	50	131	949	73	581	261
3	Król. Huta .	319	34	106	20	44	27	438	692	203	966	298	508	285
4	Lublin . . .	10	1	7	4	1	11	38	34	10	75	13	85	29
5	Lwów . . .	99	23	60	13	17	84	280	76	113	933	47	368	260
6	Łomża . . .	40	6	23	—	7	—	128	4	35	262	65	402	111
7	Płock . . .	30	11	15	3	8	21	100	50	21	209	55	144	85
8	Poznań m. .	438	23	157	64	85	30	392	620	402	1 804	552	1 003	363
9	Przemyśl .	29	—	21	3	3	—	79	482	20	277	34	67	25
10	Radom . .	58	24	23	10	9	10	162	11	27	501	149	360	126
11	Siedlce . .	30	12	11	—	9	5	79	—	—	309	77	129	100
12	Tarnów m. .	336	84	152	66	39	22	468	168	211	2 046	726	1 006	318
13	Warszawa .	15	4	10	3	2	12	48	22	11	105	46	36	52
14	Wąbrzeźno .	166	7	43	14	28	51	209	143	133	589	114	266	138
15	Włocławek .	91	26	47	5	17	18	146	22	99	481	246	486	202
16	Wilno . . .	12	1	5	8	1	3	34	—	7	47	14	28	17
	Razem . .	1 770	311	753	227	299	338	2 906	2 402	1 449	9 727	2 581	5 684	2 438

2. Stow. żeńskie.

	Związek Młodzieży Polskiej	Wspólnych komunje św.	Wspólnych rekolekc.	Święta Młodz.	kursy	sztandar.	„Ognisk."	wieczornice	zawody	wycieczki	wykłady	czł. czyn. wygłosili wykład.	Deklam.	Teatry
1	Kielce . . .	51	6	6	5	6	10	88	2	1	230	31	365	79
2	Król Huta .	57	4	9	5	1	4	55	1	—	134	51	184	45
3	Lublin . . .	18	7	4	2	1	12	61	—	2	152	13	91	17
4	Lwów . . .	60	15	17	14	5	38	136	—	30	553	42	272	79
5	Łomża . . .	78	—	—	—	18	—	184	—	—	452	115	642	112
6	Płock . . .	68	13	15	4	16	27	122	1	37	336	91	374	75
7	Poznań ż. .	406	21	69	54	51	26	315	21	232	1 760	608	2 432	325
8	Przemyśl .	53	—	13	6	—	—	64	—	12	240	15	128	30
9	Radom . .	102	27	33	23	17	19	274	12	53	860	199	914	152
10	Siedlce . .	59	12	10	7	3	2	82	2	—	507	116	251	91
11	Warszawa .	42	5	10	5	4	13	51	17	11	164	48	138	84
12	Wąbrzeźno .	43	3	2	5	1	15	37	12	4	156	43	144	27
13	Włocławek ,	60	20	28	6	15	16	112	1	62	182	152	395	95
14	Tarnów ż. .	92	11	—	4	2	30	79	—	6	318	67	327	101
15	Wilno . . .	9	2	5	—	—	2	31	—	12	50	—	75	13
		1 198	146	221	140	140	214	1 691	69	462	6 094	1 591	6 732	1 325

3. Stow. mieszane.

1	Kielce . . .	2	1	2	—	—	1	4	—	3	25	4	—	—
2	Lublin . . .	28	9	23	10	3	33	139	3	10	378	123	287	81
3	Siedlce . .	—	—	—	—	3	2	12	—	—	24	—	6	8
4	Włocławek .	24	6	22	—	3	14	29	—	44	146	11	126	54
		54	16	47	10	9	50	184	3	57	573	138	419	143
	Razem	3 022	473	1 021	377	448	602	4 781	2 474	1 968	16 394	4 310	12 835	3 906

VIII.

Program i budżet na rok 1926.

Na zjeździe rady naczelnej w Lublinie omówiono i zatwierdzono program pracy oraz budżet Zjednoczenia na rok 1926. Prawda, że przewidywania w wielkiej i silnie rozwijającej się organizacji nie mają wielkich szans trafności i nie mogą ich mieć zwłaszcza w obecnych czasach nieustalonych stosunków gospodarczych, jednakże Zjednoczenie jak najwcześniej musi rozpocząć pracę według z góry obmyślanego planu, chociażby faktycznie wynik odbiegał od preliminowanych pozycyi. Z każdym zresztą rokiem działalności organizacja będzie się coraz bardziej krystalizować. Toteż ustalenie budżetu i programu w Zjednoczeniu, mimo powyższych trudności, okazuje się koniecznem.

Program, — to budżet ideowy, a budżet — to program finansowy. Oba rodzaje programu ideowy i finansowy w ścisłej ze sobą muszą być łączności.

Program na rok 1926, pierwszy, jaki Zjednoczenie ustaliło w ciągu swej działalności, — składa się z następujących punktów:

1. Co do działalności Zjednoczenia i jego instytucyj należy wprowadzić przedewszystkiem stan finansowy na należyte i zdrowe tory, aby można liczyć na zdrową, silnie ugruntowaną działalność Zjednoczenia i jego instytucyj w przyszłości.

2. Działalność wydawnicza Zjednoczenia rozbuduje się coraz więcej. Obecni na zebraniu rady naczelnej uważają, że wydawnictwa, mianowicie natury organzacyjnej, są dla rozwoju dalszej pracy koniecznie potrzebne; nie powinno odstraszać Zjednoczenia od dalszej działalności w tym kierunku nawet to, że wydawnictwa te będą ewentl. droższe. Związkom i Stowarzyszeniom na wydawnictwach tych bardzo zależy.

3. Zjednoczenie chce wyszkolić pracowników fachowych, — stąd będzie stosunkowo silnie krzewiło działalność kursową, in-

struktorską. W tym celu urządzi się kurs dla pracowników związkowych i forsować się będzie rychłe otwarcie planowej Szkoły Społecznej.

4. Działalność wizytacyjna Zjednoczenia rozwinie się w ten sposób, że Związki urządzać będą odrębne zjazdy delegowanych męskie i żeńskie z udziałem przedstawicieli Zjednoczenia.

5. Zjednoczenie zwiększy działalność swoją w kierunku wychowania fizycznego, tworząc ewtl. osobny Wydział Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, tembardziej, że pomoc finansową M. S. Wojsk. jest dla Zjednoczenia naogół zapewnioną.

6. Zjednoczenie będzie pobierać składkę zjednoczeniową od należących do niego Związków. Składka ta pobierana po raz pierwszy w r. 1926 będzie na razie minimalną, gdyż Związki mają same wielkie do pokonania trudności finansowe.

Budżet w r. 1926 uchwalony na zjeździe rady naczelnej w Lublinie przedstawia się następująco:

Dochody:

1. Składka Zjedn. . .	1 200.—
2. Zysk S. A. „Ostoji"	28 800.—
3. Dywidenda akcyj .	1 000.—
4. Subwencje . . .	5 000.—
5. Różne	4 000.—
	40 000.—

Rozchody:

1. Pensje.	13 800.—
2. Lokal, opał, świat.	1 200.—
3. Portorja, telefon .	1 200.—
4. Papier, przyb. p. .	1 200.—
5. Druk, sprawozd. 1-7	4 000.—
6. Podróże, zj. wiz. .	4 000.—
7. Propaganda . . .	1 000.—
8. Bibljoteka . . .	1 000.—
9. Zakup utensylyj .	500.—
10. Kredyt na wydaw.	7 100.—
11. Nieprzewidziane .	5 000.—
	40 000.—

IX.

Członkowie Zjednoczenia Młodzieży Polskiej.

Związek Młodzieży Polskiej:

1. Kielce, Seminarjum Duchowne, (męski)
2. Kielce, Seminarjum Duchowne, (żeński)
3. Kraków, Plac Marjacki 2
4. Królewska Huta, ul. Wolności 33
5. Lublin, ul. Królewska 8
6. Lwów, ul. Gródecka 2 b
7. Łomża, ul. Dworna 22
8. Płock, ul. Tumska 2
9. Poznań, plac Nowomiejski 5, (męski)
10. Poznań, Wielkie Garbary 28, (żeński)
11. Przemyśl, Katedralna 18 a.
12. Radom, Trawna 6
13. Siedlce, ul. Florjańska 1
14. Tarnów, ul. Chyszowska 5, (męski)
15. Warszawa, ul. Miodowa 19
16. Wąbrzeźno, ul. Wolności 35
17. Włocławek, Kurja Biskupia.

Związki nie należące formalnie do Zjednoczenia, będące w okresie tworzenia się, pozostające jednak w ścisłych ze Zjednoczeniem stosunkach:

18. Tarnów, Klasztor SS. Urszulanek, (żeński)
19. Wilno, ul. Zamkowa 4.

TREŚĆ:

		Str.
I.	Położenie ogólne	5
II.	Działalność rady naczelnej	7
III.	Działalność zarządu	10
IV.	Działalność programowa	21
V.	Sprawozdanie finansowe	30
VI.	Instytucje Zjednoczenia	33
VII.	Statystyka organizacyjna	43
VIII.	Program i budżet na rok 1926	56
IX.	Członkowie Zjednoczenia Młodzieży Polskiej	59